

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΡ. ΚΕΑΑ 1
Αρ. Φακ.: 13.25.006.06.01

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
1441 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αρμόδια Αρχή
Δημοσίων Συμβάσεων

1 Σεπτεμβρίου, 2010.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ (Κατάλογος Α, Β και Γ)

Θέμα: Εγχειρίδιο – Δημόσιες Συμβάσεις Έργων
Αξιολόγηση οικονομικών και χρονικών απαιτήσεων

Η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων (ΚΕΑΑ) έχει διαπιστώσει την ανάγκη όπως, για σκοπούς τυποποίησης, ομοιόμορφου χειρισμού και διαφάνειας, η αξιολόγηση από τις αναθέτουσες αρχές των χρονικών και οικονομικών απαιτήσεων σε δημόσιες συμβάσεις έργων, επεξηγηθεί αναλυτικά σε εγχειρίδιο το οποίο θα αποτελεί το κύριο βοήθημα για την αξιολόγηση των εν λόγω απαιτήσεων.

2. Το εγχειρίδιο το οποίο επεξηγεί αναλυτικά την εφαρμογή των προνοιών των πρότυπων συμβολαίων για τις δημόσιες συμβάσεις έργων, επισυνάπτεται και θα πρέπει να ακολουθείται από όλες τις αναθέτουσες αρχές του ευρύτερου δημόσιου τομέα κατά τη διαχείριση δημοσίων συμβάσεων έργων.

3. Στο εγχειρίδιο περιλαμβάνονται τα ακόλουθα θέματα:

- (i) Γενικές Αρχές
- (ii) Απαιτήσεις για Παράταση Χρόνου
- (iii) Απαιτήσεις για Πρόσθετη Πληρωμή
- (iv) Προσωρινός Τελικός Λογαριασμός και Τελικός Λογαριασμός.

5. Η εγκύκλιος μου με αρ. 1458 ημερομηνίας 19.11.1998 καταργείται.

ΛΑΖΑΡΟΣ ΣΤ. ΛΑΖΑΡΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΛΟΓΙΣΤΗΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Κοιν.: - Πρόεδρο Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου
- Πρόεδρο Επιστημονικού και Τεχνικού Επιμελητηρίου Κύπρου

Στρ.Μ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΩΝ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

Το παρόν εγχειρίδιο έχει ετοιμαστεί για σκοπούς τυποποίησης, ομοιόμορφου χειρισμού και διαφάνειας της αξιολόγησης των χρονικών και οικονομικών απαιτήσεων σε δημόσιες συμβάσεις έργων και θα πρέπει να χρησιμοποιείται για την ερμηνεία των συμβάσεων αυτών από τις αναθέτουσες αρχές του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Κάθε αναφορά στο παρόν εγχειρίδιο σε «Όρους του Συμβολαίου» αφορά τους Όρους Συμβολαίου για Κατασκευή Δημόσιων Οικοδομικών Έργων και για Κατασκευή Δημόσιων Έργων Πολιτικής Μηχανικής, που έχουν εκδοθεί από την αρμοδία αρχή δημοσίων συμβάσεων. Σε περιπτώσεις συμβάσεων διαφορετικού τύπου (π.χ. συμβάσεων τύπου Μελέτη – Κατασκευή) αυτές θα πρέπει να ερμηνεύονται λαμβάνοντας υπόψη το παρόν εγχειρίδιο, αλλά και τυχόν ιδιαιτερότητες που εκπηγάζουν από τον τύπο της κάθε σύμβασης και τους συγκεκριμένους όρους της.

A. Γενικές αρχές

1. Το βάρος της απόδειξης για κάθε υποβληθείσα απαίτηση (για παράταση χρόνου ή πρόσθετη πληρωμή) το φέρει πάντοτε ο απαιτητής (*Παράγραφος 1 του Παραρτήματος Α*).

2.1 Με βάση τα άρθρα 44 και 53 των Όρων του Συμβολαίου, ο Εργολάβος οφείλει να δίνει ειδοποίηση στο Μηχανικό εντός 28 ημερών αφότου παρουσιάστηκε η αιτία στην οποία βασίζει την απαίτηση του και να τεκμηριώνει πλήρως την απαίτηση του εντός 28 ημερών μετά την επίδοση της ειδοποίησης.

2.2 Γενικά, απαιτήσεις που υποβάλλονται εκπρόθεσμα απορρίπτονται. Κατ' εξαίρεση, εάν κριθεί από το Μηχανικό και τον Εργοδότη (κατά την άσκηση των εξουσιών που του παρέχει το εδάφιο 2(1) των Όρων του Συμβολαίου) ότι η εκπρόθεσμη υποβολή της απαίτησης ήταν δικαιολογημένη, τότε η απαίτηση μπορεί να εξεταστεί με τις ακόλουθες επιφυλάξεις:

- Η χρονική παράταση ή το ποσό (ανάλογα με την περίπτωση) που θα δικαιούται ο Εργολάβος αναφορικά με την απαίτηση αυτή δεν θα υπερβαίνει τη χρονική παράταση ή το ποσό που μπορεί να τεκμηριωθεί με βάση επιβεβαιωμένα στοιχεία τα οποία τηρήθηκαν κατά την εποχή που συνέβησαν τα σχετικά γεγονότα. Δηλαδή εάν η εκπρόθεσμη υποβολή της απαίτησης στερήσει το Μηχανικό ή τον Εργοδότη από την ευχέρεια να επιβεβαιώσουν στοιχεία που αργότερα επικαλείται ο Εργολάβος για να τεκμηριώσει την απαίτηση του, τα στοιχεία αυτά δεν θα λαμβάνονται υπόψη. Όπως δε αναφέρθηκε πιο πάνω, χωρίς δέουσα τεκμηρίωση η απαίτηση απορρίπτεται.
- Η χρονική παράταση ή το ποσό (ανάλογα με την περίπτωση) που δικαιούται ο Εργολάβος πρέπει να μειώνεται κατάλληλα ώστε να μην υπερβαίνει τη χρονική παράταση ή το ποσό που θα προέκυπτε εάν ο Εργολάβος είχε τηρήσει τις προθεσμίες υποβολής της απαίτησης και ο Εργοδότης είχε προβεί σε εύλογες ενέργειες για ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων από το αίτιο της απαίτησης. Για παράδειγμα, εάν έγκαιρα ο Εργολάβος είχε ειδοποιήσει το Μηχανικό ότι συγκεκριμένη οδηγία θα είχε τόσο σοβαρές επιπτώσεις στο Έργο (όπως αυτές που ισχυρίζεται ο Εργολάβος), ο Μηχανικός θα είχε την ευχέρεια να ακυρώσει έγκαιρα την οδηγία.

Σημειώνεται ότι σε καμία περίπτωση δεν δύναται ο Μηχανικός να εξετάζει οικονομικές ή χρονικές «απαιτήσεις» που δεν υποβλήθηκαν αφού κάτι τέτοιο θα παραβίαζε τη θεμελιώδη αρχή της Παραγράφου 1 πιο πάνω ότι το βάρος της απόδειξης για κάθε υποβληθείσα απαίτηση το φέρει πάντοτε ο απαιτητής.

Νοείται ότι στην περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή εξετάζει το ενδεχόμενο πραγματοποίησης κάποιας τροποποίησης στη σύμβαση, τότε πριν αποφασίσει την πραγματοποίηση της τροποποίησης αυτής, θα πρέπει να διαβουλευθεί (μέσω του Μηχανικού) με τον Εργολάβο ώστε να σχηματίσει ολοκληρωμένη εικόνα για τις επιπτώσεις από την τροποποίηση. Σε αυτή την περίπτωση, και εφόσον τηρώντας τις πρόνοιες των σχετικών Κανονισμών που αφορούν την εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων υπάρξει συμφωνία με τον Εργολάβο για τυχόν παράταση χρόνου ή και πρόσθετη πληρωμή που θα συνοδεύουν την τροποποίηση, τότε είναι δυνατό να παραχωρηθεί τέτοια παράταση χρόνου και πρόσθετη πληρωμή χωρίς προηγουμένως ο Εργολάβος να έχει υποβάλει γραπτώς (αλλά μόνο προφορικώς) τις απαιτήσεις του.

3. Με βάση το εδάφιο 73(1) του περί Συμβάσεων Νόμου, σε περίπτωση παράβασης της σύμβασης, ο συμβαλλόμενος που ζημιώνεται από την εν λόγω παράβαση έχει δικαίωμα αποζημίωσης από τον υπαίτιο αντισυμβαλλόμενο, για τη ζημιά ή απώλεια που υπέστη συνεπεία αυτής.

- η οποία προέκυψε φυσικά κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων από την εν λόγω παράβαση, ή
- την οποία οι συμβαλλόμενοι γνώριζαν όταν συνήπτετο η σύμβαση, ως ενδεχόμενη συνέπεια της παράβασης της σύμβασης.

Καμία αποζημίωση δεν καταβάλλεται για απομακρυσμένη και έμμεση απώλεια ή ζημιά.

4. Η βασική αρχή της αποζημίωσης του αθώου μέρους από μια παράβαση συμφωνίας περιορίζεται από μια δεύτερη αρχή η οποία προκύπτει από το εδάφιο 73(3) του περί Συμβάσεων Νόμου. Με τη δεύτερη αυτή αρχή επιβάλλεται στον απαιτητή το καθήκον λήψης λογικών μέτρων για περιορισμό της ζημιάς του. Ο απαιτητής δεν μπορεί να απαιτήσει ζημιά την οποία ήταν δυνατό να περιορίσει εάν ελάμβανε προς τούτο λογικά μέτρα. Το ερώτημα, εάν ο απαιτητής επέδειξε αμέλεια να λάβει λογικά μέτρα για περιορισμό της ζημιάς του, είναι θέμα πραγματικό και το βάρος της απόδειξης του γεγονότος αυτού εναποτίθεται στους ώμους της άλλης πλευράς.

5. Εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στο Συμβόλαιο, κάθε αντισυμβαλλόμενος αναλαμβάνει τον κίνδυνο (ρίσκο) της δικής του αντιπαροχής (**Παράγραφος 2 του Παραρτήματος Α**).

B. Απαιτήσεις για παράταση χρόνου

6. Ο χρόνος αποπεράτωσης θεωρείται ως ουσιώδης και αποτελεί συστατικό στοιχείο της σύμβασης, η μη τήρηση του οποίου παρέχει στον Εργοδότη το δικαίωμα λύσης της εργοδότησης του Εργολάβου σύμφωνα με το άρθρο 63.1 των Όρων του Συμβολαίου. Γενικά, ο χρόνος θεωρείται ως ουσιώδης στις περιπτώσεις κατά τις οποίες:

- οι συμβαλλόμενοι έχουν σαφώς διατυπώσει στη σύμβαση ότι ο χρόνος είναι ουσιώδης, ή
- οι συνθήκες ή η φύση της σύμβασης υποδηλούν ότι ο χρόνος θα τηρηθεί επακριβώς, ή
- υπάρξει παράβαση του χρόνου αποπεράτωσης που προβλέπεται στη σύμβαση και ο Εργοδότης καταστήσει το χρόνο ουσιώδη όρο θέτοντας στον Εργολάβο εύλογη προθεσμία για συμμόρφωση.

7. Ο Μηχανικός οφείλει να ανταποκρίνεται σε εύλογο χρόνο στις υποβληθείσες απαιτήσεις του Εργολάβου για παράταση χρόνου. Σε αντίθετη περίπτωση δίνει στον Εργολάβο το δικαίωμα να ισχυριστεί ότι του δόθηκε η εντύπωση ότι ο χρόνος δεν ήταν σημαντικός για τον Εργοδότη και κατ' επέκταση ότι θα μπορούσε να συμπληρώσει το Έργο, όχι στον προκαθορισμένο χρόνο, αλλά σε εύλογο χρόνο. Σε αυτή την περίπτωση ενδεχομένως να κριθεί ότι ο χρόνος έχει καταστεί απροσδιόριστος.

8. Εάν ο χρόνος είναι ή έχει καταστεί απροσδιόριστος (time at large) τότε δεν προκύπτει σαφώς η ημερομηνία από την οποία επιβάλλονται οι αποζημιώσεις για καθυστερήσεις και επίσης τίθεται σε αμφιβολία το δικαίωμα το Εργοδότη να λύσει την εργοδότηση του Εργολάβου λόγω καθυστερήσεων αφού ο χρόνος παύει να είναι ουσιώδης όρος της σύμβασης (**Παράγραφος 3 του Παραρτήματος Α**).

9. Εάν υποβληθεί απαίτηση για παράταση χρόνου τότε αυτό που θα πρέπει πρώτα να διαπιστωθεί είναι κατά πόσο συντρέχει ένας από τους ακόλουθους λόγους, όπως αυτοί καθορίζονται στο εδάφιο 44.1 των Όρων του Συμβολαίου :

- (α) οδηγίες με βάση το εδάφιο 51.1 των Όρων του Συμβολαίου,
- (β) οποιοσδήποτε λόγος καθυστέρησης αναφερόμενος στους Όρους του Συμβολαίου, εξαιρετικά δυσμενείς κλιματικές συνθήκες,
- (γ) οποιαδήποτε καθυστέρηση, εμπόδιο ή παρεμπόδιση από τον Εργοδότη, ή
- (δ) άλλες ειδικές συνθήκες που ενδεχομένως να προκύψουν, εξαιρουμένων αυτών που οφείλονται σε υπαιτιότητα του Εργολάβου ή σε παράβαση του Συμβολαίου από τον Εργολάβο ή για τις οποίες ευθύνεται ο Εργολάβος.

10. Για τους πιο πάνω λόγους σημειώνονται τα ακόλουθα:

- (α) Η «εκτελεστική υποχρέωση» του Εργολάβου καθορίζεται στα σχέδια και τις προδιαγραφές. Συνεπώς, τυχόν λάθη ή παραλείψεις στα δελτία ποσοτήτων δεν συνιστούν αιτία για παραχώρηση παράτασης χρόνου, εκτός εάν από τα σχέδια και προδιαγραφές δεν προκύπτει εύλογα η εργασία που έχει να εκτελέσει ο Εργολάβος. Για παράδειγμα, εάν ένας οχετός ομβρίων υδάτων δεικνύεται στα σχέδια αλλά εκ παραδρομής δεν έχει μετρηθεί στο δελτίο ποσοτήτων, ουδεμία παράταση χρόνου θα δικαιούται ο Εργολάβος για το χρόνο κατασκευής του οχετού αυτού.
- (β) Ρητή αναφορά σε παραχώρηση παράτασης χρόνου συναντούμε στα εδάφια 6.4, 12.2, 27, 36.5, 40.2, 42.2 και 69.4 των Όρων του Συμβολαίου.
- (γ) «Εξαιρετικός» σημαίνει που αποτελεί εξαίρεση και «δυσμενής» σημαίνει εχθρικός. Το θέμα αυτό αναπτύσσεται εκτενέστερα πιο κάτω.
- (δ) Οι πράξεις και παραλείψεις των Οργανισμών Κοινής Ωφελείας δεν συνιστούν πράξεις και παραλείψεις του Εργοδότη. Από τη στιγμή που ένας τέτοιος Οργανισμός είναι ανεξάρτητο νομικό πρόσωπο με εξουσία να είναι διάδικος στο Δικαστήριο, δεν μπορεί να θεωρείται ότι η Κυπριακή Δημοκρατία ευθύνεται για τις πράξεις ή παραλείψεις του. Συνεπώς, εάν για παράδειγμα η ΑΗΚ καθυστερήσει να μετακινήσει το υφιστάμενο δίκτυο της τότε η ενέργεια της αυτή δεν θεωρείται ως «καθυστέρηση, εμπόδιο ή παρεμπόδιση από τον Εργοδότη». Σε αυτή την περίπτωση παραχωρείται παράταση χρόνου χωρίς οποιεσδήποτε αποζημιώσεις. Εάν όμως αποδειχθεί ότι τα Σχέδια του Συμβολαίου που αφορούν την ΑΗΚ είναι εσφαλμένα τότε συμβατικά ο Εργοδότης είναι υπεύθυνος για τα λάθη αυτά, έναντι του Εργολάβου.
- (ε) Εάν ο Εργολάβος έχει καταστεί μέσω των προνοιών της σύμβασης υπεύθυνος για το συντονισμό των Οργανισμών Κοινής Ωφελείας τότε, τυχόν καθυστερημένη ανταπόκριση των Οργανισμών αυτών θεωρείται ότι συνιστά ευθύνη του Εργολάβου και άρα δεν δικαιολογεί παράταση χρόνου, εκτός εάν ο Εργολάβος είχε πράγματι

προβεί σε κάθε εύλογα αναμενόμενη ενέργεια προς τον Οργανισμό αυτό και παραταύτα ο Οργανισμός δεν ανταποκρίθηκε έγκαιρα. Εάν για παράδειγμα ο Εργολάβος ειδοποίησε έγκαιρα την ΑΗΚ για την ανάγκη εκ μέρους της μετακίνησης του υφιστάμενου δικτύου της και όμως η ΑΗΚ δεν ανταποκρίθηκε τότε θα θεωρείται ότι συντρέχουν «άλλες ειδικές συνθήκες» οι οποίες δεν οφείλονται σε υπαιτιότητα του Εργολάβου ή σε παράβαση του Συμβολαίου από τον Εργολάβο ή για τις οποίες ευθύνεται ο Εργολάβος. Σε αυτή την περίπτωση παραχωρείται παράταση χρόνου χωρίς ποιοισδήποτε αποζημιώσεις.

11. Εάν πράγματι συντρέχει κάποιος από τους παραπάνω λόγους τότε θα πρέπει να διαπιστωθεί κατά πόσο ο λόγος αυτός είναι τέτοιος ώστε να δικαιολογεί την παραχώρηση παράτασης χρόνου. Εάν υπάρχουν περισσότεροι του ενός λόγοι θα πρέπει επίσης να διαπιστωθεί κατά πόσο οι παρατάσεις αυτές θα συντρέχουν ή όχι, και από ποία ημερομηνία θα αρχίσει να μετρά η κάθε παράταση.

12. Από την προηγούμενη Παράγραφο επισημαίνεται η φράση «που να δικαιολογεί την παραχώρηση παράτασης χρόνου». Η φράση αυτή έλκει την προέλευση της στο εδάφιο 44.1 των Όρων του Συμβολαίου στο οποίο αναφέρεται ότι τα καθοριζόμενα συμβάντα ή αιτίες θα πρέπει «να είναι τέτοια που να δικαιολογούν την παραχώρηση στον Εργολάβο παράτασης του Χρόνου Αποπεράτωσης του Έργου, ή οποιουδήποτε Τμήματος ή μέρους αυτού». Στο ίδιο εδάφιο καθορίζεται ότι «ο Μηχανικός οφείλει να λαμβάνει υπόψη και ποιοισδήποτε οδηγίες του έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το άρθρο 51 και οι οποίες αφορούν αφαίρεση, μείωση ή τροποποίηση οποιασδήποτε εργασίας του Έργου ή τροποποίηση οποιασδήποτε προκαθορισμένης χρονικής σειράς κατασκευής οποιουδήποτε μέρους του Έργου.»

13. Αυτό σημαίνει ότι ο Μηχανικός θα πρέπει να υπολογίσει την παράταση χρόνου που δικαιολογείται συνυπολογίζοντας όλα τα δεδομένα, περιλαμβανομένης φυσικά και της κατά νόμο υποχρέωσης του Εργολάβου (Παράγραφος 4 πιο πάνω) να λαμβάνει μέτρα για περιορισμό των επιπτώσεων από οποιαδήποτε αιτία προκαλεί παράταση χρόνου (duty to mitigate).

14. Εάν για παράδειγμα, με την έναρξη του εργασιών δοθεί στον Εργολάβο οδηγία για αφαίρεση μέρους κάποιων κρίσιμων εργασιών, και ακολούθως δοθεί άλλη οδηγία για αύξηση κάποιας άλλης κρίσιμης εργασίας, τότε οι δύο οδηγίες θα πρέπει να συνυπολογιστούν. Εάν από την άλλη, η δεύτερη οδηγία δοθεί λίγο χρόνο πριν τη συμπλήρωση του Έργου, δεν μπορεί να μην δοθεί στον Εργολάβο επαρκής χρόνος για να την εκτελέσει (και άρα και παράταση χρόνου) κατ' επίκληση μίας οδηγίας που είχε δοθεί στην έναρξη του εργασιών. Συνεπώς, σε κάθε περίπτωση, το θέμα πρέπει να εξετάζεται με βάση τα δικά του δεδομένα.

15. «Κρίσιμη δραστηριότητα» είναι εκείνη η δραστηριότητα η οποία εάν καθυστερήσει κατά Χ ημέρες τότε κατά Χ ημέρες καθυστερεί και ολόκληρο το έργο, δηλαδή εκείνη η δραστηριότητα η οποία έχει μηδενικό περιθώριο καθυστερήσεων (float time).

Μία εργασία μπορεί να μην είναι κρίσιμη και να καταστεί κρίσιμη μόνον πέραν ενός σημείου, εάν η καθυστέρηση της υπερβεί το περιθώριο καθυστερήσεων. Εάν για παράδειγμα μία εργασία έχει περιθώριο καθυστέρησης 10 ημερών και καθυστερήσει 15 ημέρες, τότε μετά τη 10^η ημέρα η δραστηριότητα καθίσταται κρίσιμη και τελικά η καθυστέρηση σε ολόκληρο το Έργο θα είναι 5 ημέρες.

Εξ' ορισμού, καθυστέρηση σε μη-κρίσιμες εργασίες δεν δικαιολογεί παράταση χρόνου.

16. Υπολογισμός της παράτασης χρόνου λόγω εξαιρετικά δυσμενών κλιματικών συνθηκών

Απαιτείται η συλλογή και επεξεργασία από το Μηχανικό στοιχείων από τη Μετεωρολογική Υπηρεσία που να δείχνουν για κάθε μήνα (αρχής γενόμενης από το μήνα έναρξης των εργασιών) τη στατιστικά αναμενόμενη βροχόπτωση δεκαετίας και τη πραγματική βροχόπτωση, σε σταθμό ή σταθμούς καταγραφής πλησίον του Εργοταξίου (εάν ληφθούν στοιχεία από δύο ή περισσότερους σταθμούς τότε για κάθε μήνα λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος των στοιχείων του κάθε σταθμού). Ειδικότερα, καταγράφονται και συγκρίνονται τα πιο κάτω στοιχεία για κάθε μήνα:

- ο στατιστικός (για την τελευταία δεκαετία) αριθμός ημερολογιακών ημερών με βροχή μεγαλύτερη των 5mm (rainy days). Σημειώνεται ότι τα στατιστικά στοιχεία που δίνονται από τη Μετεωρολογική Υπηρεσία αφορούν ημερολογιακές και όχι εργάσιμες ημέρες, και συνεπώς θα πρέπει να τυγχάνουν κατάλληλης μετατροπής (π.χ. για πενήθμερη εργασία, πολλαπλασιαζόμενα επί 5/7). Ο αριθμός των εργάσιμων ημερών με βροχή μεγαλύτερη των 5mm συμβολίζεται ως «*RDmean*».
- με τον αριθμό εργάσιμων ημερών με βροχή μεγαλύτερη των 5mm για το συγκεκριμένο μήνα (θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι η καταγραφή της βροχόπτωσης στους σταθμούς καταγραφής γίνεται στις 8:00 π.μ. κάθε ημέρας και αφορά το 24ώρο που λήγει εκείνη τη στιγμή). Ο αριθμός αυτός των ημερών συμβολίζεται ως «*RD*».

Η σύγκριση δεν γίνεται μεμονωμένα για κάθε μήνα αλλά συνολικά για την περίοδο εκτέλεσης εργασιών που είναι επιρρεπείς στο βροχερό καιρό. Σ' ένα τεχνικό έργο, η σύγκριση θα γίνεται πρακτικά για κάθε χειμερινή περίοδο εκτέλεσης του Έργου. Σ' ένα οικοδομικό έργο, η σύγκριση θα γίνεται για όλη την περίοδο εκτέλεσης των εργασιών θεμελίωσης και, εάν εφαρμόζεται, των εργασιών κατασκευής του σκελετού του κτιρίου (ή μέρους αυτού). Αυτό σημαίνει ότι σε περιόδους που (με βάση το Ημερολόγιο Εργοταξίου) η βροχόπτωση δεν επηρεάζει την εκτέλεση των εργασιών δεν γίνεται οποιοσδήποτε τέτοιος έλεγχος. Εάν κριθεί αναγκαίο ώστε οι απαιτήσεις να εξεταστούν έγκαιρα, τότε είναι δυνατό να γίνεται ενδιάμεσος προσδιορισμός της παράτασης χρόνου σύμφωνα με το εδάφιο 44.3 των Όρων του Συμβολαίου.

Η πιο πάνω σύγκριση δεν είναι απόλυτη γιατί μπορεί σε ένα μήνα οι βροχερές μέρες να ήταν 5 (σε σύγκριση με 10 κατά την προηγούμενη δεκαετία) αλλά η βροχόπτωση τις ημέρες αυτές να ήταν τόσο μεγάλη ώστε το εργοτάξιο να κατέστη δύσβατο για μεγάλο χρονικό διάστημα. Ή και αντίστροφα. Για να ληφθεί λοιπόν υπόψη ο έμμεσος επηρεασμός των εργασιών λόγω έντονης συνολικής βροχόπτωσης, καταγράφονται επίσης τα πιο κάτω στοιχεία για κάθε μήνα:

- η στατιστική (για την τελευταία δεκαετία) μέση μηνιαία βροχόπτωση (mean rainfall), που συμβολίζεται ως «*RFmean*» και μετριέται σε mm,
- η συνολική βροχόπτωση του συγκεκριμένου μήνα, που συμβολίζεται ως «*RF*» και μετριέται σε mm,

Η διαφορά που προκύπτει από τη σύγκριση του συνολικού αριθμού των βροχερών ημερών για όλη την υπό εξέταση περίοδο $\Sigma(RD - RDmean)$, πολλαπλασιάζεται με το πηλίκο $\Sigma RF / \Sigma RFmean$. Αυτό γίνεται για συνολικά για την υπό εξέταση περίοδο ώστε να ληφθούν υπόψη προσθετικά οι μήνες που είναι πιο βροχεροί από το στατιστικά αναμενόμενο, και αφαιρετικά οι λιγότερο βροχεροί μήνες¹. Νοείται ότι εάν το άθροισμα προκύψει αρνητικό τότε δεν μειώνεται ο χρόνος του Συμβολαίου, απλώς δεν δίνεται παράταση χρόνου.

¹ Το σύμβολο « Σ » που χρησιμοποιείται υποδηλοί άθροισμα για όλους τους μήνες της υπό εξέταση περιόδου.

Για τον τελικό υπολογισμό της παράτασης χρόνου θα πρέπει να γίνεται έλεγχος της λογικότητας των ευρημάτων με τη βοήθεια των πραγματικών στοιχείων από το Έργο (Ημερολόγιο Εργοταξίου) που να δείχνουν για κάθε μήνα την πραγματική καθυστέρηση (σε εργάσιμες ημέρες) που προκλήθηκε στο Έργο (στην πρόοδο των κρίσιμων εργασιών) λόγω του βροχερού καιρού. Ο έλεγχος γίνεται γιατί, για παράδειγμα, δεν είναι λογικό να φαίνεται από το ημερολόγιο ότι όλες τις ημέρες ενός μήνα οι κρίσιμες εργασίες εκτελούνταν κανονικά και όμως να δίνεται παράταση χρόνου γιατί από τους θεωρητικούς υπολογισμούς προκύπτει ότι οι βροχερές ημέρες ήταν περισσότερες από τις στατιστικά αναμενόμενες. Σύμφωνα με τα πιο πάνω, η παράταση χρόνου που θα παραχωρείται θα είναι ο μικρότερος χρόνος που προκύπτει από τα στατιστικά στοιχεία και τα στοιχεία ημερολογίου εργοταξίου.

Γ. Απαιτήσεις για πρόσθετη πληρωμή

17. Απαιτήση σημαίνει αξίωση ή προβολή ή ισχυρισμό δικαιώματος σε χρήματα και/ή για παράταση χρόνου. Τα διάφορα είδη απαιτήσεων εξηγούνται στην **Παράγραφο 4 του Παραρτήματος Α΄**.

Γ1. Απαιτήσεις για πρόσθετη πληρωμή σε περιπτώσεις παρατάσεως χρόνου

18. Σε περιπτώσεις παρατάσεων χρόνου, ο Εργολάβος δικαιούται πρόσθετη πληρωμή (αποζημιώσεις) εάν η παράταση αυτή έχει παραχωρηθεί:

- για οποιοδήποτε λόγο καθυστέρησης που αναφέρεται στους Όρους του Συμβολαίου και για τον οποίο γίνεται ρητή αναφορά σε πρόσθετη πληρωμή (εδάφια 6.4, 12.2, 27.1, 36.5, 40.2, 42.2 και 69.4), ή/και
- λόγω οποιασδήποτε καθυστέρησης, εμποδίου ή παρεμπόδισης από τον Εργοδότη.

Η πρώτη περίπτωση εμπίπτει στην κατηγορία της υπο-παραγράφου (α) και η δεύτερη περίπτωση στην κατηγορία της υπο-παραγράφου (β), της Παραγράφου 12.2 του Παραρτήματος Α΄.

19. Σημειώνεται ότι στο εδάφιο 1.1 των Όρων Συμβολαίου, η λέξη «έξοδα» ορίζεται ως «όλες οι δαπάνες οι οποίες κατάλληλα προκλήθηκαν ή θα προκληθούν, εντός ή εκτός του Εργοταξίου, περιλαμβανομένων γενικών εξόδων και άλλων χρεώσεων εφαρμοστέων στις δαπάνες αυτές, όμως μη περιλαμβανομένου οποιουδήποτε κέρδους». Συνεπώς, στις περιπτώσεις εκείνες στις οποίες η πρόσθετη πληρωμή προς τον Εργολάβο εμπίπτει στην κατηγορία της υπο-παραγράφου (α) της Παραγράφου 12.2 του Παραρτήματος Α΄, και δεδομένου ότι στα υπό αναφορά εδάφια 6.4, 12.2, 27.1, 36.5, 40.2, 42.2 και 69.4 γίνεται ρητή αναφορά ότι στον Εργολάβο θα καταβληθούν τα «έξοδα» τα οποία έχει υποστεί, συμπεραίνεται ότι στις περιπτώσεις αυτές ο Εργολάβος δεν δικαιούται πληρωμή για το κέρδος επί των εξόδων του.

20. Επισημαίνεται το γεγονός ότι η παραχώρηση παράτασης χρόνου λόγω οδηγίας που έχει δοθεί από το Μηχανικό με βάση το εδάφιο 51.1 των Όρων του Συμβολαίου δεν συνοδεύεται άμεσα από πρόσθετη πληρωμή. Από την άλλη, το εδάφιο 52.2 των Όρων Συμβολαίου παρέχει στον Εργολάβο το δικαίωμα να αμφισβητήσει μία τιμή μονάδος (στο βαθμό που αυτή εφαρμόζεται σε επιπρόσθετη ή συμπληρωματική εργασία σε ποσοστό πέραν του 20% της ποσότητας του Συμβολαίου) και να απαιτήσει αύξηση της, μεταξύ άλλων και για να καλύψει τυχόν πρόσθετα έξοδα λόγω της παράτασης χρόνου που προκλήθηκε από την εργασία αυτή. Συνεπώς, έμμεσα προκύπτει ότι η παράταση χρόνου και σε αυτή την περίπτωση συνοδεύεται από πρόσθετη πληρωμή.

21. Στις παραγράφους 18 και 19 πιο πάνω καταγράφονται οι περιπτώσεις στις οποίες, με βάση το Συμβόλαιο, ο Εργολάβος δικαιούται πρόσθετη πληρωμή μαζί με την παράταση χρόνου. Με βάση το νομικό επιχείρημα «εξ αντιδιαστολής» («argumentum a contrario») για τους άλλους λόγους για τους οποίους ο Εργολάβος δικαιούται παράταση χρόνου, η παράταση αυτή δεν συνοδεύεται από πρόσθετη πληρωμή. Τούτο συνάγεται και από τη γενική αρχή που καταγράφεται στην παράγραφο 5 πιο πάνω, ότι «εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στο Συμβόλαιο, κάθε αντισυμβαλλόμενος αναλαμβάνει τον κίνδυνο (ρίσκο) της δικής του αντιπαροχής». Γενικά, παράταση χρόνου χωρίς αποζημιώσεις δίνεται σε περιπτώσεις που η καθυστέρηση στο έργο οφείλεται σε:

- λόγους ανωτέρας βίας (force majeure), όπως είναι οι εξαιρετικά δυσμενείς κλιματικές συνθήκες, πλημμύρες κλπ,
- ουδέτερους κινδύνους, δηλαδή κινδύνους που δεν έχει αναλάβει κανένα από τα δύο συμβαλλόμενα μέρη, όπως είναι μία γενικευμένη παγκύπρια απεργία, καθυστερήσεις από τρίτα πρόσωπα πέραν του ελέγχου των δύο μερών (π.χ. υπηρεσίες κοινής ωφελείας κλπ), κ.α.

22. Εάν υπάρχουν συντρέχουσες καθυστερήσεις τότε εφαρμόζεται ο ακόλουθος Πίνακας.

Ευθύνη Εργοδότη	Ευθύνη Εργολάβου	Ουδέτερη αιτία	Παράταση χρόνου	Αποζημιώσεις στον Εργολάβο*	Ρήτρα για καθυστερήσεις
X			ΝΑΙ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
	X		ΟΧΙ	ΟΧΙ	ΝΑΙ
		X	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
X		X	ΝΑΙ	ΝΑΙ**	ΟΧΙ
	X	X	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ
X	X		ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΟΧΙ

* Νοούμενου ότι οι αποζημιώσεις αυτές τεκμηριώνονται σύμφωνα με τις πρόνοιες της σύμβασης και τις αρχές του παρόντος εγχειρίδιου.

** Μόνον εάν η καθυστέρηση, εξ υπαιτιότητας του Εργοδότη είναι δεσπόζουσα και υπερκαλύπτει χρονικά πλήρως την καθυστέρηση από την ουδέτερη αιτία.

Σχετική με το θέμα των συντρεχουσών καθυστερήσεων είναι η **Παράγραφος 5 του Παραρτήματος Α**.

23. Σε περιπτώσεις λοιπόν που η παράταση χρόνου δεν συνοδεύεται από οποιοδήποτε αποζημιώσεις προς τον Εργολάβο, τότε θεωρείται ότι το κάθε μέρος αναλαμβάνει τα δικά του έξοδα που προκύπτουν από την παράταση. Ο μεν Εργοδότης επιβαρύνεται με τα αυξημένα έξοδα επίβλεψης και την απώλεια χρήσης του έργου, ο δε Εργολάβος από τα έξοδα εργοταξίου, κεντρικών γραφείων κλπ.

24. Ένα θέμα το οποίο συχνά προκύπτει είναι η πρόκληση καθυστέρησης στο Έργο κατά την περίοδο παράτασης χρόνου από μία ουδέτερη αιτία, που κανονικά δικαιολογεί παράταση χρόνου αλλά χωρίς αποζημιώσεις. Για παράδειγμα, παραχωρείται στον Εργολάβο παράταση χρόνου ενός μηνός λόγω ύπαρξης αρχαιοτήτων και κατά τη διάρκεια του μήνα αυτού προκαλείται καθυστέρηση στην πρόοδο των εργασιών λόγω βροχερού καιρού. Σε αυτή την περίπτωση ισχύουν τα ακόλουθα:

(α) Για τον υπολογισμό της παράτασης χρόνου εφαρμόζονται οι ίδιες αρχές όπως αυτές του Κεφαλαίου Β πιο πάνω.

(β) Εάν η καθυστέρηση προκλήθηκε από βροχερό καιρό ή άλλες δυσμενείς καιρικές συνθήκες τότε δεν δίνεται παράταση μόνον λόγω των εξαιρετικά δυσμενών καιρικών συνθηκών αλλά για κάθε επηρεασμό στο έργο. Δηλαδή εάν κατά την παράταση χρόνου οι κρίσιμες δραστηριότητες διακόπησαν κατά 5 εργάσιμες ημέρες τότε θα δοθεί παράταση χρόνου 5 εργάσιμων ημερών χωρίς να αφαιρεθεί ο στατιστικά αναμενόμενος βροχερός καιρός.

(γ) Εφόσον, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω, ο λόγος για τον οποίο δόθηκε η παράταση χρόνου του ενός μηνός είναι τέτοιος που δικαιολογεί αποζημίωση του Εργολάβου για τα έξοδα τα οποία θα έχει υποστεί (π.χ. αρχαιότητες, στο παράδειγμα μας), ο Εργολάβος πιθανόν να προβάλει τη θέση ότι για τα έξοδα τα οποία έχει υποστεί λόγω του βροχερού καιρού επίσης θα πρέπει να αποζημιωθεί.

(δ) Σε τέτοια περίπτωση, ο Εργοδότης θα προβάλει το επιχείρημα ότι τα έξοδα που υπέστη ο Εργολάβος λόγω του βροχερού καιρού δεν σχετίζονται άμεσα με την πρωτογενή αιτία της παράτασης χρόνου που ήταν οι αρχαιότητες και συνεπώς, είναι έμμεσα και απομακρυσμένα και άρα, με βάση το εδάφιο 73(1) του περί Συμβάσεων Νόμου (Παράγραφος 73 πιο πάνω), καμία αποζημίωση δεν δικαιούται ο Εργολάβος για τα έξοδα αυτά. Επίσης, ο Εργοδότης θα προβάλει το επιχείρημα ότι ακόμη και εάν ο Εργολάβος είχε προλάβει να συμπληρώσει το Έργο και να αναλάβει άλλη εργασία, και πάλιν θα επηρεαζόταν από τον βροχερό καιρό ο οποίος θα πρέπει να θεωρείται ως επιχειρηματικός κίνδυνος συμφυής με τη συνήθη εργοληπτική δραστηριότητα.

(ε) Εν όψει των πιο πάνω θέσεων των δύο πλευρών (παράγραφοι γ και δ πιο πάνω), και νοουμένου ότι η παρούσα εγκύκλιος θα εφαρμόζεται στην ολότητα της και ο Εργολάβος θα αποδεχθεί την εφαρμογή της, ο Εργολάβος θα δικαιούται αποζημίωση η οποία θα υπολογίζεται με βάση τις ακόλουθες αρχές: Τα έξοδα τα οποία υπέστη ο Εργολάβος λόγω του βροχερού καιρού κατά τη διάρκεια της (αποζημιωτέας) παράτασης χρόνου θα χωρίζονται σε δύο κατηγορίες. Πρώτο, στα γενικά έξοδα εντός και εκτός εργοταξίου και δεύτερο στα έξοδα λόγω αιτιών όπως η διαταραχή («disruption»), η αδράνεια μηχανημάτων και προσωπικού κλπ. Η δεύτερη κατηγορία προφανώς συνιστά έμμεση και απομακρυσμένη ζημιά αφού σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι το άμεσο αποτέλεσμα της εξεύρεσης αρχαιοτήτων (που ήταν η πρωτογενής αιτία παραχώρησης παράτασης χρόνου). Συνεπώς, δεν θα δίνεται αποζημίωση για τέτοια έξοδα και ο Εργολάβος θα δικαιούται μόνο αποζημίωση για τα γενικά έξοδα εντός και εκτός εργοταξίου τα οποία έχει υποστεί.

(στ) Καμία αποζημίωση δεν θα καταβάλλεται στον Εργολάβο για οποιαδήποτε έξοδα τα οποία υπέστη λόγω δυσμενών καιρικών συνθηκών ή άλλης ουδέτερης αιτίας σε περίοδο μη αποζημιωτέας παράτασης χρόνου.

(ζ). Αναφέρεται επίσης ότι συχνά παραχωρούνται εναλλάξ αποζημιωτέες και μη αποζημιωτέες παρατάσεις χρόνου με τρόπο ώστε να μην είναι πρακτικά εφικτό να διαπιστωθεί σε ποια περίοδο παράτασης χρόνου παρατηρήθηκαν οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες ή η άλλη ουδέτερη αιτία. Σε αυτή την περίπτωση η αποζημίωση που θα παραχωρείται θα υπολογίζεται εφαρμόζοντας απλή αναλογία του αποζημιωτέου και μη αποζημιωτέου χρόνου. Δηλαδή, εάν για παράδειγμα έχει παραχωρηθεί παράταση χρόνου τριών μηνών από τους οποίους ένας αποζημιωτέος και δύο μη αποζημιωτέοι, τότε εφόσον ο συνολικός βροχερός καιρός στην παράταση χρόνου είναι 30 ημέρες, οι 10 ημέρες (1/3) θα είναι αποζημιωτέες και οι 20 ημέρες (2/3) μη αποζημιωτέες.

25. Στην περίπτωση που η παράταση χρόνου συνοδεύεται από πρόσθετη πληρωμή (αποζημίωση) προς τον Εργολάβο, τότε η πρόσθετη αυτή πληρωμή περιλαμβάνει:

(α) Κόστος προκαταρκτικών και διαχρονικών εξόδων εργοταξίου, τα οποία είναι τιμολογημένα ξεχωριστά στο συμβόλαιο.

Τα έξοδα αυτά υπολογίζονται το καθένα με βάση την παράταση χρόνου και τις τιμές των σχετικών άρθρων της σύμβασης. Εάν τα έξοδα αυτά δεν είναι τιμολογημένα ξεχωριστά, τότε υπολογίζονται με βάση τα πραγματικά αποδεικτικά στοιχεία που θα τηρηθούν ή θα προσκομίσει ο εργολάβος όπως στο (β) πιο κάτω. Συνήθως, στα οικοδομικά έργα τα έξοδα αυτά είναι τιμολογημένα ξεχωριστά. Στα τεχνικά έργα συνήθως είναι τιμολογημένα ξεχωριστά μέρος μόνον των εξόδων αυτών, όπως οι ασφάλειες, οι εγγυήσεις, τα γραφεία εργοταξίου κλπ. Γίνεται σύσταση προς τις αναθέτουσες αρχές όπως, τουλάχιστον τα Μηχανήματα Γενικής Χρήσης, επίσης τιμολογούνται ξεχωριστά στα τεχνικά έργα.

Σημειώνεται ότι τα έξοδα που είναι τιμολογημένα ξεχωριστά δεν καταβάλλονται αυτούσια στον Εργολάβο για την περίοδο παράτασης χρόνου. Κάθε τέτοιο έξοδο έχει βασικά τρεις συνιστώσες. Πρώτο το σταθερό του μέρος, δεύτερο το μέρος που συναρτάται από το χρόνο («time related cost») και τρίτο το μέρος που εξαρτάται από τον όγκο της εργασίας («quantity related cost»). Το ποσοστό της κάθε συνιστώσας προφανώς είναι εξαρτώμενο από τις πραγματικές συνθήκες κάθε έργου. Σε περίπτωση παράτασης χρόνου καταβάλλεται στον Εργολάβο μόνο το μέρος που συναρτάται από το χρόνο. Για παράδειγμα:

- Από τα έξοδα γραφείου εργοταξίου που έχουν τιμολογηθεί ανά τετραγωνικό μέτρο γραφείων, θα πρέπει να υπολογιστεί το μέρος που συναρτάται από το χρόνο. Εάν τα γραφεία είναι προκατασκευασμένα και ανεγερθούν ειδικά για το Έργο τότε μεγαλύτερο είναι το σταθερό μέρος του κόστους τους, ενώ το μέρος που συναρτάται από το χρόνο είναι μικρότερο (π.χ. 40%). Εάν τα γραφεία ενοικιάζονται από τρίτους, τότε το ποσοστό του μέρους που συναρτάται από το χρόνο αυξάνεται σημαντικά.
- Τα έξοδα μηχανημάτων γενικής χρήσης επίσης δεν είναι πλήρως συναρτόμενα από το χρόνο. Ένα μέρος του κόστους έχει σχέση με τη λειτουργία του μηχανήματος (καύσιμα, λιπαντικά, συντήρηση). Γι' αυτό για την παράταση χρόνου αποζημιώνεται μόνο το κόστος αδράνειας του μηχανήματος («idle time») και όχι το κόστος λειτουργίας του.

(β) Κόστος προκαταρκτικών και διαχρονικών εξόδων Εργοταξίου, τα οποία δεν είναι τιμολογημένα ξεχωριστά στο συμβόλαιο.

Τα έξοδα αυτά υπολογίζονται με βάση τα πραγματικά στοιχεία που πρέπει να τηρούνται στο εργοτάξιο. Τα έξοδα αυτά αφορούν μόνο γενικά έξοδα εργοταξίου, δηλαδή έξοδα που επηρεάζουν γενικά όλες τις εργασίες και όχι συγκεκριμένες εργασίες. Με βάση την αρχή αυτή, το κόστος των μηχανημάτων εκσκαφών ή επιχωματώσεων, το εργοστάσιο παραγωγής σκυροδέματος, τα μηχανήματα διάστρωσης ασφαλτικού σκυροδέματος, ο γερανός με τον οποίο θα αναρτηθούν οι προκατασκευασμένες δοκοί μίας γέφυρας κλπ δεν εμπίπτουν στα έξοδα εργοταξίου. Παραδείγματα εξόδων που εμπίπτουν στα έξοδα εργοταξίου είναι:

- το κόστος του προσωπικού επίβλεψης του Εργολάβου (μηχανικοί, τοπογράφοι, επιστάτες που δεν εκτελούν και ειδικές εργασίες), περιλαμβανομένου του κόστους μεταφοράς του προσωπικού αυτού, στο βαθμό που το προσωπικό αυτό απασχολείται επί μόνιμου βάσεως με το έργο και όχι σε περιοδικές επισκέψεις που

σχετίζονται με συγκεκριμένες εργασίες (π.χ. προσωπικό που έρχεται για να επιβλέψει συγκεκριμένη ειδική κατασκευή),

- το κόστος αδράνειας των μηχανημάτων γενικής χρήσεως (γερανοί γενικής χρήσεως και άλλα μικρά μηχανήματα που χρησιμοποιούνται βοηθητικά σε όλες τις εργασίες και όχι μόνο σε συγκεκριμένη εργασία, όπως γεννήτριες κλπ),
- το κόστος των γραφείων και εγκαταστάσεων του Εργολάβου στο Εργοτάξιο,

πάντοτε νοουμένου ότι τα έξοδα αυτά δεν έχουν τιμολογηθεί ξεχωριστά και αποζημιωθεί στο (α) πιο πάνω και νοουμένου ότι ο Εργολάβος έχει λάβει τα μέτρα που όφειλε να λάβει για περιορισμό της ζημιάς του, σύμφωνα με την παράγραφο 4 πιο πάνω.

Ο Εργολάβος οφείλει να προσκομίσει στοιχεία για να τεκμηριώσει τα πιο πάνω έξοδα, διαφορετικά, με βάση την αρχή της παραγράφου 11 πιο πάνω, δεν δικαιούται οποιαδήποτε αποζημίωση.

Εφόσον τα έξοδα αυτά είναι κατανεμημένα (διασκορπισμένα) στις τιμές μονάδες του Συμβολαίου, αυτό σημαίνει ότι εάν οι ποσότητες του Συμβολαίου αυξηθούν είτε λόγω επαναμέτρησης είτε λόγω νέων εργασιών, τότε μέρος των εξόδων που έχει υποστεί ο Εργολάβος λόγω της παράτασης χρόνου ανακτάται αυτόματα. Ως παράδειγμα εξετάζεται η περίπτωση που ένα έργο έχει διάρκεια 10 μήνες και καθαρό ποσό συμβολαίου (δηλαδή αφαιρουμένων των απροβλέπτων, ποσών προνοίας, ποσών βασικού κόστους κλπ) ίσο με €1.000.000. Κατά την εκτέλεση του, αυξάνονται τόσο οι ποσότητες όσο και ο χρόνος κατά 10%. Ο χρόνος γίνεται 11 μήνες και το καθαρό ποσό συμβολαίου €1.100.000. Εάν 5% της κάθε τιμής μονάδος της προσφοράς προοριζόταν για να καλύψει τα έξοδα εργοταξίου, αυτό σημαίνει ότι αρχικά ο Εργολάβος θα λάμβανε €50.000 (ή ισοδύναμα €5.000 ανά μήνα) για να καλύψει τα έξοδα εργοταξίου. Λόγω της αύξησης του καθαρού ποσού συμβολαίου, ο Εργολάβος θα λάβει $5\% \times €1.100.000 = €55.000$, Εφόσον η διάρκεια του έργου έγινε τώρα 11 μήνες, σημαίνει ανά μήνα ο εργολάβος λαμβάνει και πάλιν €5.000. Συνεπώς, έχει καλύψει πλήρως τα έξοδα εργοταξίου που είχε περιλάβει στην προσφορά του.

Η μεθοδολογία υπολογισμού της ανάκτησης (recovery) λόγω της αύξησης του καθαρού ποσού συμβολαίου είναι ανάλογη αυτής που εφαρμόζεται κατά τον υπολογισμό των εξόδων διεύθυνσης επιχείρησης και του κέρδους και η οποία εξηγείται πιο κάτω. Ο συνυπολογισμός της ανάκτησης αυτής γίνεται με βάση το εδάφιο 52.3 των Όρων του Συμβολαίου.

(γ) Έξοδα διεύθυνσης επιχείρησης και κέρδος (Head Office Overheads and profit).

Από την **Παράγραφο 6 του Παραρτήματος Α'** είναι προφανές ότι ο Εργολάβος δεν δικαιούται αυτόματα αποζημίωση για έξοδα διεύθυνσης της επιχείρησης του και για κέρδος. (Για το θέμα του κέρδους σχετική είναι επίσης η Παράγραφος 19 πιο πάνω). Νοουμένου όμως ότι η παρούσα εγκύκλιος θα εφαρμόζεται στην ολότητα της και ο Εργολάβος θα αποδεχθεί την εφαρμογή της, οι αναθέτουσες αρχές θα μπορούσαν να αποδεχθούν την καταβολή τέτοιας αποζημίωσης χωρίς την προσκόμιση από τον Εργολάβο των αναγκαίων δικαιολογητικών στοιχείων.

Με βάση το εδάφιο 52.3 των Όρων του Συμβολαίου, εάν, κατά την έκδοση του Πιστοποιητικού Παραλαβής διαπιστωθεί αύξηση του "Καθαρού Ποσού Συμβολαίου" η συνεπαγόμενη (λόγω της αύξησης) ανάκτηση των εξόδων Εργοταξίου και γενικών εξόδων διαχείρισης και κέρδους του Εργολάβου πρέπει να συνυπολογίζεται στον υπολογισμό τυχόν αποζημίωσης που θα πρέπει να παραχωρηθεί στον Εργολάβο αναφορικά με τα έξοδα αυτά, λόγω Παράτασης Χρόνου. Νοείται εάν η αποζημίωση αυτή προκύψει αρνητική

τότε αυτή θα λαμβάνεται ίση με μηδέν. Εάν προκύψει μείωση του Καθαρού Ποσού Συμβολαίου σε ποσοστό μεγαλύτερο του 15 τοις εκατό του Καθαρού Ποσού Συμβολαίου τότε θα πρέπει να προστεθεί στο Ποσό Συμβολαίου τέτοιο ποσό που θα προσδιοριστεί από το Μηχανικό, αναφορικά με τα έξοδα Εργοταξίου και γενικά έξοδα διαχείρισης του Εργολάβου για το Συμβόλαιο. Το ποσό αυτό θα προκύπτει μόνον από το ποσοστό εκείνο κατά το οποίο η μείωση υπερβαίνει το 15 τοις εκατό του Καθαρού Ποσού Συμβολαίου.

Από την πιο πάνω πρόνοια προκύπτει η ακόλουθη μεθοδολογία υπολογισμού των εξόδων διεύθυνσης επιχείρησης και κέρδους:

Περίπτωση (i): Αύξηση του “Καθαρού Ποσού Συμβολαίου”

Τα έξοδα διεύθυνσης επιχείρησης και κέρδος (έστω E) υπολογίζονται με βάση την ακόλουθη φόρμουλα:

$$E = (A - B) \times \Psi \times \frac{K}{100 + K}$$

όπου,

$$A: \text{ Η μέση παραγωγή σύμφωνα με το συμβόλαιο} = \frac{\alpha}{X}$$

$$B: \text{ Η πραγματική μέση παραγωγή} = \frac{\beta}{\Psi}$$

α : Το Καθαρό Ποσό Συμβολαίου, όπως ορίζεται στο εδάφιο 52.3 των Όρων του Συμβολαίου, δηλαδή το Ποσό Συμβολαίου αφαιρουμένων των Ποσών Προνοίας και Ποσών Βασικού Κόστους και του ποσού για εκτέλεση εργασιών με απολογισμό, εάν υπάρχουν

β : Το ποσό που προκύπτει αν από το ποσό του Τελικού Λογαριασμού αφαιρεθούν τα ποσά τα οποία δεν περιλαμβάνουν έξοδα διεύθυνσης και κέρδος του εργολάβου. Σημειώνεται ότι στα ποσά τα οποία θα αφαιρεθούν περιλαμβάνονται τα Ποσά Τελικού Λογαριασμού των Διορισμένων Υπεργολαβιών αφού για τα έξοδα του Εργολάβου και των διορισμένων υπεργολάβων για τυχόν καθυστέρηση στις διορισμένες υπεργολαβίες θα πρέπει να γίνεται ξεχωριστά, εφαρμόζοντας τις ίδιες αρχές.

X: Περίοδος Συμβολαίου (σε ημερολογιακό χρόνο)

Ψ : Η Περίοδος Συμβολαίου επεκτεινόμενη με τη χρονική παράταση για την οποία ο Εργολάβος δικαιούται αποζημίωση

K: Το ποσοστό Εξόδων Διεύθυνσης και Κέρδους που έχει περιλάβει ο Εργολάβος στην προσφορά του. Το ποσοστό εξόδων διεύθυνσης διαφέρει ανάλογα με το κόστος λειτουργίας των κεντρικών γραφείων του εργολάβου και τον ετήσιο κύκλο εργασιών του. Η ορθή μέθοδος είναι το ποσοστό να υπολογίζεται με βάση τα έξοδα των κεντρικών γραφείων και το μέσο κύκλο εργασιών όπως προκύπτουν από τους ελεγμένους λογαριασμούς της επιχείρησης. Τονίζεται ότι για τον υπολογισμό του “K” θα πρέπει να γίνεται ανάλυση του Ποσού Συμβολαίου στις βασικές συνιστώσες του (εργατικά, υλικά, μηχανήματα, έξοδα εργοταξίου, έξοδα διεύθυνσης και κέρδος) ώστε να ελέγχεται η λογικότητα των υπολογισμών. Επίσης, σε περιπτώσεις που με βάση την παράγραφο 19 πιο πάνω ο

Εργολάβος δεν δικαιούται πληρωμή για το κέρδος επί των εξόδων του, στο Κ δεν θα προστίθεται οποιοδήποτε ποσοστό για κέρδος.

Περίπτωση (ii): Μείωση του “Καθαρού Ποσού Συμβολαίου”

Τα έξοδα διεύθυνσης επιχείρησης και κέρδος (έστω Ε) υπολογίζονται με βάση την ακόλουθη φόρμουλα:

$$E = A \times (\Psi - X) \times \frac{K}{100+K}$$

όπου, τα Α, Χ, Ψ και Κ είναι τα ίδια με αυτά που ορίστηκαν πιο πάνω.

Σημειώνεται ότι με βάση το εδάφιο 52.3, σε περίπτωση που με την ετοιμασία του Τελικού Λογαριασμού διαφανεί ότι το Καθαρό Ποσό Συμβολαίου έχει μειωθεί πέραν του 15%, τότε για τη μείωση αυτή ο Εργολάβος θα δικαιούται αποζημίωση αναφορικά με τα έξοδα εργοταξίου και γενικά έξοδα διαχείρισης (όχι για απώλεια κέρδους) λόγω της μείωσης αυτής (μόνον στο βαθμό που αυτή υπερβαίνει το 15%).

Σημειώνεται ότι για τα έξοδα Εργοταξίου ο Εργολάβος θα αποζημιωθεί μόνον στο βαθμό που αυτά είναι κατανοητά στις τιμές μονάδος του Συμβολαίου και νοουμένου ότι η μείωση των εργασιών δεν οδήγησε σε μείωση του απαιτούμενου προσωπικού και άλλων εξόδων επίβλεψης εργοταξίου.

Στο **Παράρτημα Β'** παρατίθενται αριθμητικά παραδείγματα.

26. Σημειώνεται επίσης ότι σε περίπτωση που έχει γίνει Τμηματική Παραλαβή μέρους του Έργου με βάση τα εδάφια 48.2 ή 48.3 των Όρων του Συμβολαίου τότε οι πιο πάνω υπολογισμοί αναπροσαρμόζονται ανάλογα, σύμφωνα με το σχετικό παράδειγμα του Παραρτήματος Β'.

Γ2. Απαιτήσεις για πρόσθετη πληρωμή σε περιπτώσεις διατάραξης της εκτέλεσης των εργασιών

27. Ως «Διατάραξη» της εκτέλεσης των εργασιών (το γνωστό “disruption”) ορίζουμε τη διατάραξη, παρενόχληση, παρεμπόδιση, παρακώλυση, ή παρέμβαση στην προγραμματισμένη μεθοδολογία εκτέλεσης των εργασιών του Εργολάβου, με συνεπακόλουθο το δυσμενή επηρεασμό της αποδοτικότητάς του στην εκτέλεση των εργασιών.

28. Η προσέγγιση που θα πρέπει να ακολουθείται για την εξέταση απαιτήσεων που έχουν υποβληθεί από τον Εργολάβο κατ' επίκληση Διατάραξης, παρατίθεται στην **Παράγραφο 7.1 του Παραρτήματος Α'**.

29. Απαραίτητο στοιχείο για την τεκμηρίωση απαίτησης για Διατάραξη συνιστά η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των πράξεων του υπαίτιου μέρους (δηλαδή του Εργοδότη) και της ζημιάς του Εργολάβου (όπως απαιτείται και για να στοιχειοθετηθεί απαίτηση λόγω αμέλειας). Αυτό που λέμε «αίτιο και αιτιατό» (“cause and effect”).

Συνεπώς, για να γίνει αποδεκτή μία απαίτηση για Διατάραξη θα πρέπει να τεκμηριωθεί σαφώς από τον Εργολάβο το αίτιο και το αιτιατό, δηλαδή ότι συντρέχουν αθροιστικά τα πιο κάτω:

Αίτιο:

- (α) Υπήρξε αμέλεια ή παράβαση συμβατικών υποχρεώσεων του από τον Εργοδότη ή προκλήθηκε από τον Εργοδότη οποιοδήποτε εμπόδιο ή παρεμπόδιση, και
- (β) Η αμέλεια ή παράβαση αυτή ήταν η αιτία για την μείωση της αποδοτικότητας του Εργολάβου, και

Αιτιατό

(γ) Υπήρξε επηρεασμός της αποδοτικότητας του Εργολάβου (π.χ. με τη μέθοδο "measured mile" που αναφέρεται στην παρ. 7.2 του Παραρτήματος Α', η οποία σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να υποστηρίζεται από ημερήσια πλήρως τεκμηριωμένα στοιχεία απασχόλησης προσωπικού και μηχανημάτων).

30. Απαιτήσεις για Διατάραξη που βασίζονται απλώς στην παρουσίαση στοιχείων ότι για τη συμπλήρωση του Έργου στο σύνολο του απαιτήθηκε υπερβολικό εργατικό κόστος (υπονοώντας ότι οι εργάτες υποαπασχολούνταν) απορρίπτονται.

Τέτοιες απαιτήσεις συνιστούν «Σφαιρικές Απαιτήσεις» («Global Claims») και δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτές όπως εκτενώς εξηγείται στην **Παράγραφο 7.2 του Παραρτήματος Α'.**

Γ3. Τεκμαρτή επιτάχυνση² (constructive acceleration)

31. Η «τεκμαρτή επιτάχυνση» προκύπτει στην περίπτωση που ο Εργολάβος επιταχύνει το ρυθμό εκτέλεσης των εργασιών όχι από ίδια βούληση και επιλογή του αλλά επειδή ο Εργοδότης (ή ο Μηχανικός) αδικώς ή εσφαλμένα απέρριψε αίτημα του Εργολάβου για παράταση χρόνου και ο Εργολάβος υποχρεώθηκε να επιταχύνει ώστε να αποφύγει την καταβολή στον Εργοδότη των αποζημιώσεων (ρητρών) για καθυστέρηση.

Για να στοιχειοθετηθεί απαίτηση του Εργολάβου για κάλυψη των εξόδων που έχει υποστεί λόγω τεκμαρτής επιτάχυνσης θα πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες 5 προϋποθέσεις:

- (α) Υπάρχει καθυστέρηση η οποία με βάση τους Όρους Συμβολαίου δικαιολογεί την παραχώρηση παράτασης χρόνου, και
- (β) Υποβλήθηκε από τον Εργολάβο έγκαιρη ειδοποίηση και κανονική αίτηση για παράταση χρόνου, και
- (γ) Η παραχώρηση παράτασης χρόνου έχει καθυστερήσει αδικαιολόγητα, ή εσφαλμένα δεν έχει παραχωρηθεί, και
- (δ) Ο Εργοδότης έχει ζητήσει (είτε με εξαναγκασμό, είτε με οδηγία, είτε άλλως πως) τη συμπλήρωση του Έργου εντός του αρχικού χρόνου, και
- (ε) Ο Εργολάβος στην πράξη έχει πράγματι επιταχύνει σε σχέση με το ρυθμό εργασίας που συνεπάγεται η συμβατική υποχρέωσή του και ως αποτέλεσμα αυτού έχει πράγματι υποστεί επιπλέον έξοδα.

² Τεκμαρτός, από την αρχαία λέξη «τέκμαρ» που σήμαινε σημάδι, τεκμήριο, απόδειξη.

Τεκμαρτός = που μπορεί να προκύψει συμπερασματικά, που τεκμαίρεται (π.χ. τεκμαρτό εισόδημα)

Γ4. Απαιτήσεις για καθυστερημένες πληρωμές

32. Σε περίπτωση υποβολή απαιτήσεων λόγω καθυστερημένων πληρωμών θα εφαρμόζονται οι γενικές αρχές της παρούσας εγκυκλίου σε συνδυασμό με την Εγκύκλιο με αρ. 1600 της 7^{ης} Νοεμβρίου 2005 η οποία επισυνάπτεται ως Παράρτημα Γ΄.

Δ. Προσωρινός Τελικός Λογαριασμός & Τελικός Λογαριασμός

33. Με βάση το εδάφιο 60.5 των Όρων του Συμβολαίου, «όχι αργότερα από 84 ημέρες μετά την έκδοση του Πιστοποιητικού Παραλαβής για ολόκληρο το Έργο, ο Εργολάβος οφείλει να υποβάλει στο Μηχανικό οκτώ αντίγραφα ενός Προσωρινού Τελικού Λογαριασμού συνοδευόμενου με υποστηρικτικά έγγραφα που θα δείχνουν σε λεπτομέρεια, στη μορφή που θα έχει εγκρίνει ο Μηχανικός:

34. Επίσης, με βάση το εδάφιο 60.6 των Όρων του Συμβολαίου, «Όχι αργότερα από 56 ημέρες μετά την έκδοση του Πιστοποιητικού Ευθύνης Ελαττωμάτων σύμφωνα με το εδάφιο 62.1, ο Εργολάβος οφείλει να υποβάλει στο Μηχανικό για μελέτη τρία αντίγραφα, το καθένα υπογραμμένο από τον αντιπρόσωπο του Εργολάβου που έχει εγκριθεί από το Μηχανικό σύμφωνα με το εδάφιο 15.1, ενός προσχεδίου τελικού λογαριασμού συνοδευόμενου με υποστηρικτικά έγγραφα που θα δείχνουν σε λεπτομέρεια, στη μορφή που θα έχει εγκρίνει ο Μηχανικός»

35. Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι ο Εργολάβος έχει υποχρέωση να υποβάλει εντός τακτής προθεσμίας τον Προσωρινό Τελικό Λογαριασμό και το προσχέδιο του Τελικού Λογαριασμού. Η υποχρέωση αυτή του Εργολάβου είναι ουσιώδης. Εάν ο Εργολάβος παραλείψει να τα υποβάλει, τότε ο Μηχανικός οφείλει να ζητήσει από τον Εργολάβο την υποβολή τους εντός λογικής τακτής προθεσμίας.

36. Εάν παρά τις υποδείξεις του Μηχανικού ο Εργολάβος δεν υποβάλει το προσχέδιο του Τελικού Λογαριασμού τότε ο Μηχανικός προχωρεί στην ετοιμασία του Τελικού Λογαριασμού χωρίς να αναμένει την υποβολή του προσχεδίου. Νοείται ότι, σύμφωνα και με την αρχή που καθορίζεται στην παράγραφο 2.2 ότι ο Μηχανικός δεν δύναται να εξετάζει οικονομικές ή χρονικές απαιτήσεις που δεν υποβλήθηκαν, κατά την ετοιμασία του Τελικού Λογαριασμού ο Μηχανικός δεν θα πρέπει να λάβει υπόψη ή να υπολογίσει από μόνος του απαιτήσεις του Εργολάβου που δεν υποβλήθηκαν και δεν τεκμηριώθηκαν κανονικά.

37. Σχετική με το θέμα του Τελικού Λογαριασμού είναι επίσης η Εγκύκλιος με αρ. 1593 της 6^{ης} Απριλίου 2005 η οποία επισυνάπτεται ως Παράρτημα Δ΄.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄

1. Βάρος απόδειξης

Το βάρος της απόδειξης για κάθε υποβληθείσα απαίτηση (για παράταση χρόνου ή πρόσθετη πληρωμή) το φέρει πάντοτε ο απαιτητής.

Στο σύγγραμμα «Construction claims: current practice and case management, by Jeremy Hackett» στο οποίο αναφέρεται ότι:

«Causation must always be the start point in any construction claim, whether the claim is for time or money, i.e. who has done what (which they ought not to have done) to whom, and how has it caused the alleged loss? Quantifications of the alleged loss, time and/or money, comes later.

The who and whom are the easy bits, assuming there is no dispute as to whether there is a valid contract, and the what should be just a matter of picking the relevant clause in the contract which covers the obligation on which the Claimant needs to rely. The tricky bit is the how.

*Now it is a fundamental principle in common law as practiced in England that **«He who avers must prove»**, i.e. it is the Claimant who must make his case, not the Defendant who must prove his non-culpability per se. Because it is a civil, as opposed to criminal procedure, the burden of proof required is «on the balance of probabilities», rather than the higher criminal burden of «beyond reasonable doubt». It is also a fundamental principle that a Defendant is entitled to know the case being made against him, such that he may meet the case and defend himself, as allowed by the prescribed procedures.*

Thus any claim must in the first instance state a case by:

- *identifying the contract relied on;*
- *citing the obligations relied on;*
- *specifying the alleged breaches in skeletal detail.»*

Επίσης, στο σύγγραμμα του Keith Pickavance "Delay and Disruption in Construction Claims" αναφέρεται ότι:

«In addressing claims preparation, the gist of Lloyd L.J.'s comments in McAlpine Humberoak v. McDermott provide some helpful guidance:

- *theoretical calculation, formulae and rules of thumb do not provide proof of anything,*
- *hypothetical assumptions and calculations might be satisfactory for preliminary issues of principles, but hard facts, visible and proved are needed to substantiate claims for reimbursement; and*
- *whether measured in time or money, damage must be proved by hard evidence.»*

2. Ο διαμοιρασμός των κινδύνων (risks) στη σύμβαση

Εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στο Συμβόλαιο, κάθε αντισυμβαλλόμενος αναλαμβάνει τον κίνδυνο (ρίσκο) της δικής του αντιπαροχής. Για παράδειγμα, το εδάφιο 12.2 προβλέπει την (μερική) ανάληψη από τον Εργοδότη του ρίσκου των απρόβλεπτων φυσικών εμποδίων. Ποιες θα ήταν οι συνέπειες της πλήρους απουσίας του εδαφίου αυτού; Προφανώς σε αυτή την περίπτωση θα θεωρείται ότι ο Εργολάβος έχει αναλάβει το συγκεκριμένο ρίσκο. Ομοίως, το εδάφιο 70.2 μεταφέρει στους ώμους του Εργοδότη το ρίσκο της μεταγενέστερης νομοθεσίας. Ποιες θα ήταν οι συνέπειες πλήρους απουσίας του εδαφίου αυτού. Το ρίσκο αυτό θα παρέμενε στους ώμους του Εργοδότη. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο E. C. Corbett στο σύγγραμμα του "Fidic 4th: A practical legal guide" "the Contractor would be taking a very grave risk by accepting any fundamental amendment to this clause".

3. Ο χρόνος αποπεράτωσης ως όρος της σύμβασης

Ο όρος «time at large» δεν είναι νομικός όρος. Περιγράφει την κατάσταση στην οποία δεν υπάρχει καθορισμένος χρόνος για συμπλήρωση του έργου, είτε γιατί τέτοια πρόνοια απουσιάζει από τη σύμβαση είτε γιατί τούτο προκύπτει από τα γεγονότα και την εφαρμογή του νόμου. Εάν ο χρόνος είναι ή καταστεί απροσδιόριστος (time at large) τότε δεν προκύπτει σαφώς η ημερομηνία από την οποία επιβάλλονται οι αποζημιώσεις για καθυστερήσεις και επίσης τίθεται εν αμφιβόλω το δικαίωμα το Εργοδότη να τερματίσει τη σύμβαση λόγω καθυστερήσεων αφού ο χρόνος παύει να είναι ουσιώδης όρος της σύμβασης (time is not of the essence).

Ο χρόνος είναι ή καθίσταται «απροσδιόριστος» σε 2 (κυρίως) περιπτώσεις:

(α) Δεν τίθενται χρονικές προθεσμίες συμπλήρωσης του έργου στη σύμβαση (κάτι που δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις δημοσίων έργων), ή

(β) Τα μέρη συμφωνούν ότι οι προθεσμίες που προβλέπονται στη σύμβαση δεν θα εφαρμοστούν. Η συμφωνία αυτή μπορεί να είναι ρητή³ ή να τεκμαίρεται από τη συμπεριφορά των μερών (π.χ. ο Εργοδότης προκαλεί, λόγω πρόσθετων εργασιών ή λόγω παράβασης συμβατικών υποχρεώσεων του, καθυστέρηση στον Εργολάβο αλλά παραλείπει να εξετάσει την απαίτησή του για παράταση χρόνου πριν το Χρόνο Αποπεράτωσης). Δηλαδή, ο Εργοδότης «παραλείπει» με τη συμπεριφορά του από το δικαίωμα να λάβει το έργο στον προκαθορισμένο χρόνο.

³ Σε μια σύμβαση υπάρχουν οι «Ρητοί Όροι» (express terms) και οι «Εξυπακουόμενοι Όροι» (implied terms). Ρητοί όροι είναι οι όροι που συμφωνούνται από τα μέρη ρητά, είτε προφορικά είτε γραπτώς. Στις γραπτές συμβάσεις οι ρητοί όροι εξαντλούνται στο κείμενο. Εξυπακουόμενοι όροι (ή σιωπηροί όροι) είναι οι όροι οι οποίοι, αν και δεν έχουν συμφωνηθεί ρητά, εξυπακούεται ή συμπεριλαμβάνεται ότι υφίστανται σε μια συμφωνία. Με βάση τη νομολογία, «η διακρίβωση εξυπακουόμενου όρου αποδίδεται στην ανάγκη να δοθεί αποτελεσματικότητα και πληρότητα στη συμφωνία, εκφράζοντας εκείνο που, αν και δεν ελέχθη, αντιπροσωπεύει την εμφανή και αναγκαία πρόθεση των μερών.» (Τσιαλή ν. Χ" Ανδρέου, 2000). Γενικά, ένας εξυπακουόμενος όρος δεν μπορεί να ανατρέψει ρητό όρο.

4. Απαιτήσεις

4.1 Απαίτηση (claim ή cause of action, εφόσον υποβάλλεται ενώπιον δικαστηρίου) σημαίνει αξίωση ή προβολή ή ισχυρισμό δικαιώματος σε χρήματα, περιουσία ή για θεραπεία.

Οι απαιτήσεις μπορεί να είναι:

- Απαιτήσεις Εργολάβου προς τον Εργοδότη, ή
- Απαιτήσεις Εργοδότη προς τον Εργολάβο.

4.2 Σε ένα κατασκευαστικό συμβόλαιο μπορεί να υποβληθούν απαιτήσεις χωρισμένες σε 4 βασικές κατηγορίες.

α) Απαίτηση με βάση πρόνοια του Συμβολαίου (under the contract) στην οποία καθορίζεται ότι εάν συμβεί κάποιος γεγονός, το ένα μέρος θα δικαιούται συγκεκριμένης θεραπείας που επίσης καθορίζεται. Τέτοια γεγονότα μπορεί να είναι δύο ειδών:

(i) Γεγονός που μπορεί να συμβεί ή να μην συμβεί και για το οποίο, κάτω από συγκεκριμένες περιστάσεις, ο Εργοδότης ή ο Εργολάβος δικαιούνται να απαιτήσουν συγκεκριμένη θεραπεία. Για παράδειγμα:

- δυσμενή φυσικά εμπόδια (άρθρο 12),
- απώλειες ή ζημιές σε σχέση με κινδύνους του Εργοδότη (άρθρα 20.3, 65),
- άλλοι καθοριζόμενοι λόγοι (άρθρα 17.1, 27, 31.2, 36.5, 49.3 και 51.1)

(ii) Γεγονός που συνιστά παράβαση συγκεκριμένης διάταξης (πρόνοιας) του Συμβολαίου και για το οποίο το Συμβόλαιο καθορίζει τη θεραπεία του αθώου μέρους. Εάν η απαίτηση πετύχει (δηλαδήδειχθεί ότι πράγματι υπήρξε παράβαση της σύμβασης), τότε θα εφαρμοστεί η συγκεκριμένη διάταξη και η θεραπεία θα είναι υπό μορφή πληρωμής χρημάτων, ή παράτασης χρόνου, ή άλλου οφέλους ή συνδυασμός αυτών. Για παράδειγμα:

- Στο εδάφιο 47.1. καθορίζεται ότι εάν ο Εργολάβος αποτύχει να συμπληρώσει το Έργο σε συγκεκριμένο χρόνο, αυτό δίνει το δικαίωμα στον Εργοδότη να αποκόψει αποζημιώσεις με συγκεκριμένο, προκαθορισμένο ποσό την ημέρα.
- Στα εδάφια 6.4, 40.2, 42.2, 60.10 και 69.4 καθορίζονται συγκεκριμένες ενέργειες του Εργοδότη (ή του Μηχανικού) που συνιστούν παράβαση συμβατικών υποχρεώσεων τους (καθυστέρηση στην έκδοση σχεδίων, μη παραχώρηση εργοταξίου, καθυστέρηση στην πληρωμή κλπ) που εάν συμβούν τότε η θεραπεία καθορίζεται στο Συμβόλαιο (π.χ. θα καταβληθούν στον Εργολάβο τα έξοδα που έχει υποστεί, όπου η λέξη «έξοδα» καθορίζεται στο εδάφιο 1.1 ως προς το τι περιλαμβάνει)

(β) Απαίτηση που προκύπτει από το Συμβόλαιο και που βασίζεται στο γεγονός ότι κάποιος όρος της σύμβασης έχει παραβιαστεί χωρίς όμως η θεραπεία να καθορίζεται στους Όρους του Συμβολαίου. Εάν αποδειχθεί ότι η απαίτηση ευσταθεί τότε η θεραπεία προκύπτει από τις πρόνοιες του νόμου που διέπει τη σύμβαση. Για παράδειγμα, με βάση την Κυπριακή νομοθεσία η θεραπεία θα προέκυπτε με βάση το Νόμο περί Συμβάσεων και τις αρχές του κοινοδικαίου. Εάν η παράβαση είναι σοβαρής μορφής μπορεί το αθώο μέρος να την εκλάβει ως υπαναχώρηση του υπαίτιου μέρους από τη σύμβαση. Για παράδειγμα:

- Ο Εργοδότης παράλογα αρνείται να παραχωρήσει στο Μηχανικό έγκριση για έκδοση Πιστοποιητικού Πληρωμής (άρθρα 1.5, 2.1).
- Ο Εργολάβος δεν υποβάλλει Εγγύηση Πιστής Εκτέλεσης (άρθρο 10).
- Ο Εργοδότης έχει παραλείψει να θέσει στη διάθεση του Εργολάβου γεωτεχνική έρευνα που είχε εκπονήσει πριν την υποβολή των προσφορών (άρθρο 11).
- Ο Εργολάβος αρνείται την είσοδο του Εργοδότη σε χώρους ετοιμασίας εργασιών (άρθρο 37).
- Ο Εργολάβος παραλείπει να αρχίσει την έναρξη εργασιών (άρθρο 41).
- Ο Εργοδότης παραλείπει να διορίσει Διορισμένο Υπεργολάβο (άρθρο 59).

(γ) Απαιτήση που προκύπτει με βάση το αστικό δίκαιο που διέπει τη σύμβαση (Ο περί Αστικών Αδικημάτων Νόμος, Κεφ. 148). Π.χ. για αστική αμέλεια. Εάν αποδειχθεί ότι η απαίτηση ευσταθεί τότε η θεραπεία προκύπτει συνήθως ως μία αποζημίωση, δίκαιη (just and equitable) υπό τις περιστάσεις της κάθε περίπτωσης.

(δ) Απαιτήση που προκύπτει όταν δεν υφίσταται συμβατική σχέση μεταξύ των μερών ή όταν, αυτή που υπήρχε, καταστεί ή κριθεί ότι ήταν άκυρη.

5. Συντρέχουσες Καθυστερήσεις

Για την περίπτωση συντρέχουσών καθυστερήσεων από ευθύνη του Εργοδότη και του Εργολάβου, το εγχειρίδιο του "Society of Construction Law" με τίτλο "Delay and Disruption Protocol" (Έκδοση Οκτωβρίου 2002 – επανέκδοση Οκτωβρίου 2004) αναφέρει τα ακόλουθα (παρ. 1.10.4):

«Where an Employer Risk Event and a Contractor Risk Event have concurrent effect, the Contractor may not recover compensation in respect of the Employer Risk Event unless it can separate the loss and/or expense that flows from the Employer Risk Event from that which flows from the Contractor Risk Event. If it would have incurred the additional costs in any event as a result of Contractor Delays, the Contractor will not be entitled to recover these additional costs. In most cases this will mean that the Contractor will be entitled to compensation only for any period by which the Employer Delay exceeds the duration of the Contractor Delay»

6. Έξοδα διεύθυνσης επιχείρησης και κέρδος (Head Office Overheads and profit).

Στο σύγγραμμα «Keating on Building Contracts» αναφέρονται τα ακόλουθα:

“For the delay, the workforce would have had the opportunity of being employed on another contract which would have had the effect of contributing to the overheads during the overrun period. There is some authority that a claim on this basis is sustainable.

But it is suggested that, in order to succeed, a contractor has in principle to prove that there was other work available which, but for the delay, he would have secured but which in fact because of the delay he did not secure. He might do this by producing invitations to tender which he declined with evidence that the reason for declining was that the delay in question left him insufficient capacity to undertake other work. He might alternatively show from his accounts a drop in turnover and establish that this resulted from the particular delay rather than from extraneous causes. If loss of turnover resulting from delay is not established, the effect of the delay is only that receipt of the money is delayed. It is not lost.”

7. Διατάραξη της εκτέλεσης των εργασιών (“disruption”)

7.1. Η μέθοδος “Measured Mile”

Στο προαναφερόμενο σύγγραμμα “Society of Construction Law” με τίτλο “Delay and Disruption Protocol” (Έκδοση Οκτωβρίου 2002 – επανέκδοση Οκτωβρίου 2004) αναφέρεται ότι (παρ. 1.19.7):

«The most appropriate way to establish disruption is to apply a technique known as the “Measured Mile”. This compares the productivity achieved on an un-impacted [undisrupted] part of the Contract with that achieved on the impacted [disrupted] part. Such a comparison factors out issues concerning unrealistic programmes and inefficient working. The comparison can be made on the man-hours expenses or the units of work performed. However care must be exercised to compare like with like. For example, it would not be correct to compare work carried out in the learning curve part of an operation with work executed after that period.»

7.2 Global Claims

Με βάση τον ορισμό στο σύγγραμμα «Hudson’s Building and Engineering Contracts»:

«Global claims may be defined as those where a global or composite sum, however computed, is put forward as the measure of damage or of contractual compensation where there are two or more separate matters of claim or complaint, and where it is said to be impracticable or impossible to provide a breakdown or sub-division of the sum claimed between those matters. »

Σημαντική με το θέμα των Σφαιρικών Απαιτήσεων ήταν η απόφαση του Συμβουλίου Βρετανικού Θρόνου (Privy Council) για θέματα Κοινοπολιτείας, στην υπόθεση **Wharf Properties Limited v Eric Cumine Associates**, 1991. Το Δικαστήριο διατύπωσε την άποψη ότι εναπόκειται στον ενάγοντα να διαμορφώσει την απαίτηση του με κατανοητό τρόπο και ότι δεν είναι δυνατό, κατ’ επίκληση αδυναμίας να παρασχεθεί τεκμηρίωση, να αφεθεί ο ενάγοντας να προχωρήσει την αγωγή του. Το Δικαστήριο απέρριψε επίσης τον ισχυρισμό ότι δύο άλλες προηγούμενες υποθέσεις (η **J Crosby & Sons Limited v Portland Urban District Council**, 1967 και η **London Borough of Merton v Stanley Hugh Leach Limited**), επέτρεψαν την υποβολή ατεκμηρίωτης έκθεσης απαίτησης. Εξήγησε δε ότι :

«“Those cases establish no more than this, that in cases where the full extent of extra cost incurred through delay depend upon a complex interaction between the consequences of various events, so that it may be difficult to make an accurate apportionment of the total extra costs, it may be proper for an arbitrator to make individual financial awards in respect of claims which can conveniently be dealt in isolation in a supplementary award in respect of the financial consequences of the remainder as a composite whole. This has however no bearing upon the obligation of the plaintiff to plead his case with such particularity as is sufficient to alert the opposite party to the case which is going to be made against him at the trial. Eric Cumine Associates (ECA) are concerned at this stage not so much with the quantification of the financial consequences – the point with which the two cases referred to were concerned – but with the specification of the factual consequences of the breaches pleaded in terms of periods of delay. The failure even to attempt to specify any discernible nexus between the wrong alleged and the consequent delay provides, to use counsel’s phrase “no agenda for trial”»

Σχολιάζοντας δε την απόφαση αυτή, ο εκδότης του Building Law Reports σημείωσε τα ακόλουθα:

*«It must therefore follow from the decision of the Privy Council in Wharf Properties v Eric Cumine Associates that Crosby and Merton are to be confined to matter of quantum and then only where it is impossible and impracticable to trace the loss back to the event. The two cases are not authority for the proposition that a claimant can avoid providing a proper factual description of the consequences of the various events upon which reliance is placed before attempting to quantify what those consequences were to him. Thus, taking the example before the Privy Council, it seems **that it will in future be necessary for a plaintiff to be quite specific as to the delay which it is alleged was caused by an event such as a breach of contract or an instruction giving rise to a variation.***

It will no longer be possible to call in an outsider who will simply list all the possible causes of complaint and then by use of a series of chosen "weasel" words try to avoid having to give details of the consequences of those events before proceeding to show how great the hole was in the pocket of the claimant. There must be, as the Privy Council points out an "agenda" for the trial: there must be a discernible connection between the wrong and, where delays are relied on, the consequent delay.»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄

Παράδειγμα υπολογισμού εξόδων διεύθυνσης επιχείρησης και κέρδους

Περίπτωση (i): Αύξηση του “Καθαρού Ποσού Συμβολαίου”

Τα έξοδα διεύθυνσης επιχείρησης και κέρδος (έστω E) υπολογίζονται με βάση την ακόλουθη φόρμουλα:

$$E = (A - B) \times \Psi \times \frac{K}{100 + K}$$

1° Αριθμητικό παράδειγμα:

Ποσό συμβολαίου: €800.000

Ποσά που δεν περιλαμβάνουν έξοδα διεύθυνσης και κέρδος: Απρόβλεπτα: €50.000, Διορισμένοι Υπεργολάβου και Προμηθευτές: €120.000, Ποσά Προνοίας: €20.000, Εργασίες με Απολογισμό: €10.000.

Τελικός λογαριασμός: €850.000 στον οποίο περιλαμβάνονται €145.000 για Διορισμένους Υπεργολάβους και Προμηθευτές, €25.000 για εργασίες με απολογισμό και €30.000 για αυξήσεις τιμών.

X= Περίοδος συμβολαίου: 80 εβδομάδες

Χρονική παράταση (με αποζημίωση): 10 εβδομάδες

K: Ποσοστό διεύθυνσης και κέρδους: 8/108

Επομένως:

$$\begin{aligned} \alpha &= 800.000 - (50.000 + 120.000 + 20.000 + 10.000) = \text{€}600.000 \\ \beta &= 850.000 - (145.000 + 25.000 + 30.000) = \text{€}650.000 \\ X &= 80 \\ \Psi &= 80 + 10 = 90 \end{aligned}$$

$$A = \frac{\alpha}{X} = \frac{600.000}{80} = 7500$$

$$B = \frac{\beta}{\Psi} = \frac{650.000}{90} = 7222$$

$$\text{και } E = (7500 - 7222) \times 90 \times \frac{8}{108} = \text{€}1853,3$$

2° Αριθμητικό παράδειγμα:
(Τμηματική Παραλαβή μέρους του Έργου)

Ποσό συμβολαίου: €800.000

Ποσά που δεν περιλαμβάνουν έξοδα διεύθυνσης και κέρδος: Απρόβλεπτα: €50.000, Διορισμένοι Υπεργολάβου και Προμηθευτές: €120.000, Ποσά Προνοίας: €20.000, Εργασίες με Απολογισμό: €10.000.

Τελικός λογαριασμός: €850.000 στον οποίο περιλαμβάνονται €145.000 για Διορισμένους Υπεργολάβους και Προμηθευτές, €25.000 για εργασίες με απολογισμό και €30.000 για αυξήσεις τιμών.

X= Περίοδος συμβολαίου: 80 εβδομάδες για το Τμήμα I και 100 εβδομάδες για το Τμήμα II

K: Ποσοστό διεύθυνσης και κέρδους: 8/108

Χρονική παράταση (με αποζημίωση): 10 εβδομάδες για το Τμήμα I και 40 εβδομάδες για το Τμήμα II του Έργου

Επομένως: $\alpha = 800.000 - (50.000 + 120.000 + 20.000 + 10.000) = €600.000$
 $\beta = 850.000 - (145.000 + 25.000 + 30.000) = €650.000$

Από τα δελτία ποσοτήτων υπολογίζουμε το καθαρό ποσό του Τμήματος I και του Τμήματος II με βάση το Συμβόλαιο και σύμφωνα με τον Τελικό Λογαριασμό

Έστω, ότι το «α» χωρίζεται σε:

Τμήμα I: $\alpha_1 = €400.000$
Τμήμα II: $\alpha_2 = €200.000$

Έστω, ότι το «β» χωρίζεται σε:

Τμήμα I: $\beta_1 = €430.000$
Τμήμα II: $\beta_2 = €220.000$

Κάνουμε τους υπολογισμούς ξεχωριστά για κάθε Τμήμα:

Τμήμα I

$X_1 = 80$

$\Psi_1 = 80 + 10 = 90$

$$A = \frac{\alpha_1}{X_1} = \frac{400.000}{80} = 5000$$

$$B = \frac{\beta_1}{\Psi_1} = \frac{430.000}{90} = 4777,8$$

$$\text{και } E = (5000 - 4.777,8) \times 90 \times \frac{8}{108} = €1481,3$$

Τμήμα ΙΙ

$$X_2=100$$

$$\Psi_2=100+40=140$$

$$A = \frac{\alpha_2}{X_2} = \frac{200.000}{100} = 2000$$

$$B = \frac{\beta_2}{\Psi_2} = \frac{220.000}{140} = 1571,4$$

$$\text{και } E = (2000 - 1571,4) \times 140 \times \frac{8}{108} = \text{€}4.444,7$$

Περίπτωση (ii): Μείωση του "Καθαρού Ποσού Συμβολαίου"

Τα έξοδα διεύθυνσης επιχείρησης και κέρδος (έστω E) υπολογίζονται με βάση την ακόλουθη φόρμουλα:

$$E = A \times (\Psi - X) \times \frac{K}{100+K}$$

όπου, τα A, X, Ψ και K είναι τα ίδια με αυτά που ορίστηκαν πιο πάνω.

1° Αριθμητικό παράδειγμα:

Ποσό συμβολαίου: €800.000

Ποσά που δεν περιλαμβάνουν έξοδα διεύθυνσης και κέρδος: Απρόβλεπτα: €50.000, Διορισμένοι Υπεργολάβου και Προμηθευτές: €120.000, Ποσά Προνοίας: €20.000, Εργασίες με Απολογισμό: €10.000.

Τελικός λογαριασμός: €750.000 στον οποίο περιλαμβάνονται €145.000 για Διορισμένους Υπεργολάβους και Προμηθευτές, €25.000 για εργασίες με απολογισμό και €30.000 για αυξήσεις τιμών.

X= Περίοδος συμβολαίου: 80 εβδομάδες

Χρονική παράταση (με αποζημίωση): 10 εβδομάδες

K: Ποσοστό διεύθυνσης και κέρδους: 8/108

Αφού : $\alpha = 800.000 - (50.000 + 120.000 + 20.000 + 10.000) = \text{€}600.000$, και
 $\beta = 750.000 - (145.000 + 25.000 + 30.000) = \text{€}550.000$

σημαίνει ότι έχουμε μείωση του Καθαρού Ποσού Συμβολαίου μικρότερη από 15%.

Υπολογίζουμε: $\alpha = €600.000$
 $X = 80$
 $\Psi = 80 + 10 = 90$

$$A = \frac{\alpha}{X} = \frac{600.000}{80} = 7500$$

$$\text{και } E = 7500 \times (90 - 80) \times \frac{8}{108} = €5.555,6$$

2^ο Αριθμητικό παράδειγμα (Μείωση του Καθαρού Ποσού Συμβολαίου πέραν του 15%):

Ποσό συμβολαίου: €800.000

Ποσά που δεν περιλαμβάνουν έξοδα διεύθυνσης και κέρδος: Απρόβλεπτα: €50.000, Διορισμένοι Υπεργολάβου και Προμηθευτές: €120.000, Ποσά Προνοίας: €20.000, Εργασίες με Απολογισμό: €10.000.

Τελικός λογαριασμός: €650.000 στον οποίο περιλαμβάνονται €145.000 για Διορισμένους Υπεργολάβους και Προμηθευτές, €25.000 για εργασίες με απολογισμό και €30.000 για αυξήσεις τιμών.

X = Περίοδος συμβολαίου: 80 εβδομάδες

Χρονική παράταση (με αποζημίωση): 10 εβδομάδες

K : Ποσοστό εξόδων εργοταξίου και εξόδων γενικής διεύθυνσης: 12/112

Αφού : $\alpha = 800.000 - (50.000 + 120.000 + 20.000 + 10.000) = €600.000$, και
 $\beta = 650.000 - (145.000 + 25.000 + 30.000) = €450.000$

σημαίνει ότι η μείωση στο Καθαρό Ποσό Συμβολαίου είναι €150.000, δηλαδή ποσοστό 25%, άρα ο Εργολάβος δικαιούται αποζημίωση.

Αποζημίωση = €600.000 \times (25% - 15%) \times 12/112 = €6.428,6.

Η πιο πάνω αποζημίωση δεν έχει σχέση με την παράταση χρόνου αλλά μόνον με το γεγονός ότι το Καθαρό Ποσό Συμβολαίου μειώθηκε πέραν του 15%. Συνεπώς, εφόσον έχουμε ταυτόχρονα και παράταση χρόνου 10 εβδομάδων θα υπολογίσουμε ξεχωριστά την αποζημίωση για τα έξοδα εργοταξίου και έξοδα γενικής διεύθυνσης λόγω της παράτασης και θα αθροίσουμε τις δύο αποζημιώσεις.

Υπολογίζουμε: $\alpha = \text{€}600.000$
 $X = 80$
 $\Psi = 80 + 10 = 90$

$$A = \frac{\alpha}{X} = \frac{600.000}{80} = 7500$$

$$\text{και } E = 7500 \times (90 - 80) \times \frac{12}{112} = \text{€}8.035,7$$

Άρα, η συνολική αποζημίωση για τα έξοδα εργοταξίου και έξοδα γενικής διεύθυνσης θα προκύψει ίση με $\text{€}6.428,6 + \text{€}8.035,7 = \text{€}14.464,3$

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ΄

Εγκύκλιος με αρ. 1600 της 7^{ης} Νοεμβρίου 2005

Αρ. Εγκυκλίου: 1600
Αρ. Φακέλου: Τ.571/56/39/2
Αρ. Τηλεφώνου: 22602252
Αρ. Φαξ: 22675580

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

1441 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

7 Νοεμβρίου, 2005

Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας,
Πρόεδρο Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας,
Πρόεδρο Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας,
Γενικό Ελεγκτή,
Επίτροπο Διοικήσεως,
Πρόεδρο Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού,
Γενικούς Διευθυντές Βουλής των Αντιπροσώπων,
Υπουργείων και Γραφείου Προγραμματισμού
Αρχιπρωτοκολλητή,
Επίτροπο Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα,
Έφορο Υπηρεσίας Έμπορείας και Ανάπτυξης
Συνεργατικών Εταιρειών,
Έφορο Εσωτερικού Ελέγχου,
Έφορο Κρατικών Ενισχύσεων,
Πρόεδρο Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών,
Προϊστάμενο Διοίκησης Προεδρίας,
Γραμματέα Υπουργικού Συμβουλίου

Διαχείριση Δημοσίων Συμβάσεων για Έργα
Χειρισμός θεμάτων που αφορούν απαιτήσεις Εργολάβων

Η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων (Κ.Ε.Α.Α.) λαμβάνονται υπόψη και τις εισηγήσεις της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.) έχει επεξεργασθεί τους όρους του συμβολαίου όσον αφορά απαιτήσεις Εργολάβων για το θέμα του τόκου που πρέπει να καταβάλλεται, με βάση τις συμβατικές πρόνοιες, στους Εργολάβους σε περιπτώσεις καθυστερημένων πληρωμών.

1. Γενικά

(α) Το εδάφιο 60.10 των Όρων Συμβολαίου για Κατασκευή Δημόσιων Έργων Πολιτικής Μηχανικής (πιο κάτω αναφερόμενων ως Όρων Συμβολαίου) καθορίζει ότι:

«Το ποσό που οφείλεται στον Εργολάβο με βάση οποιοδήποτε Πιστοποιητικό Ενδιάμεσης Πληρωμής που εκδίδεται από το Μηχανικό σύμφωνα με το παρόν άρθρο, ή οποιοδήποτε άλλο όρο του Συμβολαίου, πρέπει, τηρουμένων των προνοιών του άρθρου 47, να πληρωθεί από τον Εργοδότη στον Εργολάβο εντός 28 ημερών μετά που το πιστοποιητικό αυτό θα παραδοθεί στον Εργοδότη, ή, στην περίπτωση του

Πιστοποιητικού Τελικής Πληρωμής που αναφέρεται στο εδάφιο 60.8, εντός 56 ημερών μετά που το πιστοποιητικό αυτό θα παραδοθεί στον Εργοδότη. Σε περίπτωση παράλειψης του Εργοδότη να πληρώσει εντός των χρονικών προθεσμιών που αναφέρονται πιο πάνω, ο Εργοδότης οφείλει να καταβάλλει στον Εργολάβο τόκο, με το εκάστοτε καθοριζόμενο από τον Υπουργό Οικονομικών ή άλλο αρμόδιο διοικητικό όργανο επιτόκιο, για όλα τα ποσά που δεν έχουν πληρωθεί από την ημερομηνία που τα ποσά αυτά θα έπρεπε να έχουν πληρωθεί. Οι πρόνοιες του παρόντος εδαφίου δεν επηρεάζουν τα δικαιώματα του Εργολάβου σύμφωνα με το άρθρο 69 ή άλλως πως.»

(β) Συνεπώς, για κάθε ποσό το οποίο, ενώ περιλαμβάνεται σε Πιστοποιητικό Πληρωμής, ο Εργοδότης παραλείπει να καταβάλει στον Εργολάβο εντός των καθοριζόμενων προθεσμιών (28 ημέρες για τα Πιστοποιητικά Ενδιάμεσης Πληρωμής και 56 ημέρες για το Πιστοποιητικό Τελικής Πληρωμής), ο Εργοδότης οφείλει να καταβάλει στον Εργολάβο τόκο, με επιτόκιο που καθορίζεται από καιρού εις καιρό από το αρμόδιο διοικητικό όργανο το οποίο για θέματα συμβάσεων οικοδομικών και τεχνικών Έργων είναι η Κ.Ε.Α.Α. Με βάση το προαναφερθέν εδάφιο 60.10, η υποχρέωση του Εργοδότη για καταβολή τόκων περιορίζεται μόνο στην περίπτωση παράλειψης πληρωμής πιστοποιηθέντων ποσών.

(γ) Νοείται ότι για παραλείψεις του Μηχανικού του Έργου, σύμφωνα με το συμβόλαιο, υπεύθυνος να αποζημιώνει τον Εργολάβο είναι ο Εργοδότης, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι ο Εργοδότης έχει δικαίωμα να διεκδικήσει την ανάκτηση τέτοιου ποσού από το Μηχανικό.

(δ) Με βάση τα πιο πάνω ο Εργολάβος δικαιούται να απαιτήσει την καταβολή τόκων, νοουμένου ότι πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις οι οποίες επεξηγούνται πιο κάτω:

- μη περίληψη σε Πιστοποιητικό Πληρωμής της αξίας εκτελεσθείσας εργασίας λόγω παράλειψης επιμέτρησης ολόκληρης της ποσότητας της εκτελεσθείσας εργασίας, ή
- μη περίληψη σε Πιστοποιητικό Πληρωμής της αξίας εκτελεσθείσας εργασίας τροποποιήσεων λόγω καθυστέρησης στον καθορισμό κατάλληλης τιμής μονάδος, ή
- μη περίληψη σε Πιστοποιητικό Πληρωμής ποσού έναντι απαιτήσεων του Εργολάβου το οποίο τελικά αποφασίζεται όπως καταβληθεί στον Εργολάβο και το οποίο σε προγενέστερο χρόνο είχε απορριφθεί από το Μηχανικό.

(ε) Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η καταβολή τόκων από τον Εργοδότη προϋποθέτει την ύπαρξη ευθύνης του για την μη περίληψη σε Πιστοποιητικό Πληρωμής από το Μηχανικό κάποιου οφειλόμενου στον Εργολάβο ποσού (ονομαζόμενου «βασικού ποσού»). Συνεπώς, εάν ο Εργολάβος υποβάλει απαίτηση για αποζημίωση για ποσό £100.000 για αιτία για την οποία ευθύνεται ο Εργοδότης (π.χ. παράταση χρόνου λόγω μη έγκαιρης παραχώρησης του Εργοταξίου) και αργότερα αποδειχθεί ότι πράγματι ο Εργολάβος υπέστη τη ζημιά αυτή, ο Εργολάβος δεν θα δικαιούται και καταβολή τόκων για το βασικό ποσό (£100.000), εκτός εάν αποδειχθεί ότι υπαίτιος για την καθυστέρηση στην πληρωμή του βασικού ποσού ήταν ο Εργοδότης, δηλαδή ότι η επιπλέον απώλεια που υπέστη ο Εργολάβος υπό τη μορφή τόκων οφείλεται σε υπαιτιότητα του Εργοδότη.

(στ) Ως απόρροια της προηγούμενης παραγράφου, καθορίζεται ότι κατάλληλη ημέρα έναρξης της περιόδου υπολογισμού των τόκων είναι η ενωρίτερη ημέρα κατά την οποία το βασικό ποσό θα μπορούσε να είχε καταστεί πληρωτέο. Επισημαίνεται ότι η υποβολή απαίτησης/ειδοποίησης από τον Εργολάβο και η συμμόρφωση του με την υποβολή οποιωνδήποτε άλλων αναγκαιών στοιχείων για την εξέταση της απαίτησης συνιστά προϋπόθεση της έναρξης της περιόδου υπολογισμού των τόκων.

2. Παράλειψη επιμέτρησης ολόκληρης της ποσότητας εκτελεσθείσας εργασίας

(α) Στο εδάφιο 56.1 των Όρων Συμβολαίου καθορίζεται ότι «Ο Μηχανικός οφείλει, εκτός εάν αναφέρεται διαφορετικά, να εξακριβώνει και προσδιορίζει με επιμέτρηση την αξία του Έργου σύμφωνα με το Συμβόλαιο και ο Εργολάβος πρέπει να πληρώνεται για την αξία αυτή σύμφωνα με το άρθρο 60. Ο Μηχανικός οφείλει, όταν επιθυμεί την επιμέτρηση οποιουδήποτε μέρους του Έργου, να δίνει εύλογη προειδοποίηση στον Εργολάβο ο οποίος οφείλει: (α) να παρευρεθεί ο ίδιος ή να διαθέσει αμέσως ένα προσοντούχο αντιπρόσωπό του για να βοηθήσει το Μηχανικό στη λήψη των μετρήσεων, και (β) να προμηθεύσει το Μηχανικό με κάθε δικαιολογητικό και άλλο στοιχείο που αυτός θα ζητήσει. Σε περίπτωση που ο Εργολάβος δεν παρευρεθεί ή αμελήσει ή παραλείψει να διαθέσει τέτοιο αντιπρόσωπο, τότε η επιμέτρηση που θα γίνει ή που θα εγκριθεί από το Μηχανικό θα θεωρείται ως η ορθή επιμέτρηση αυτού του μέρους του Έργου. Για την επιμέτρηση Μόνιμων Έργων που επιμετρώνται με χρήση καταγραφών και σχεδίων, ο Μηχανικός οφείλει να ετοιμάζει καταγραφές και σχέδια καθώς η εργασία συνεχίζεται και ο Εργολάβος, όταν και όπως του ζητηθεί γραπτώς, να εξετάζει και συμφωνεί, εντός 14 ημερών, με τις καταγραφές και σχέδια αυτά όπως τα ετοίμασε ο Μηχανικός και να τα υπογράφει εφόσον συμφωνεί. Εάν ο Εργολάβος δεν εξετάσει τις καταγραφές και σχέδια τότε αυτά θα θεωρούνται ως ορθά. Εάν, μετά από την εξέταση τέτοιων καταγραφών και σχεδίων, ο Εργολάβος δεν συμφωνήσει με αυτά ή δεν τα υπογράφει ως συμφωνημένα, τότε παρ' όλα αυτά θα θεωρούνται ως ορθά, εκτός εάν ο Εργολάβος, εντός 14 ημερών από τέτοια εξέταση, υποβάλει στο Μηχανικό ειδοποίηση παραθέτοντας τους λόγους για τους οποίους αμφισβητεί την ορθότητα των καταγραφών και σχεδίων. Με τη λήψη τέτοιας ειδοποίησης, ο Μηχανικός οφείλει να επανεξετάσει τις καταγραφές και τα σχέδια και είτε να τα επιβεβαιώσει είτε να τα τροποποιήσει.»

(β) Είναι συνεπώς υποχρέωση του Μηχανικού να εξακριβώνει και προσδιορίζει με επιμέτρηση την αξία του Έργου, παράλληλα δε ο Εργολάβος οφείλει να παρίσταται στη λήψη των μετρήσεων και, εάν τούτο του ζητηθεί, να παρέχει στο Μηχανικό τα απαραίτητα δικαιολογητικά που θα το βοηθήσουν στην επιμέτρηση αυτή.

(γ) Συνεπώς, εάν ο Μηχανικός επιμετρήσει μία ποσότητα και ενώ ο Εργολάβος έχει ειδοποιήσει το Μηχανικό ότι θεωρεί τη μέτρηση λανθασμένη αυτός επιμένει στη θέση του, και αργότερα αποδειχθεί ότι η συνολική αξία των επιμετρηθείσων ποσοτήτων υπολείπεται της πραγματικής πέραν του 5% τότε (τηρουμένων των προϋποθέσεων της παραγράφου 1(γ) πιο πάνω) ο Εργολάβος δικαιούται να πληρωθεί τόκους για τη διαφορά στο ποσό που θα εισέπραττε εάν είχε επιμετρηθεί ορθά η ποσότητα της εκτελεσθείσας εργασίας. Νοείται ότι σε κάθε περίπτωση, η καταβολή τόκων προϋποθέτει τη μη ύπαρξη ευθύνης του Εργολάβου σε παράλειψη υποβολής οποιωνδήποτε στοιχείων έχουν ζητηθεί από το Μηχανικό.

3. Καθυστέρηση στην πληρωμή εργασιών τροποποιήσεων

(α) Στο εδάφιο 52.1 των Όρων Συμβολαίου καθορίζεται ότι για τις εργασίες τροποποιήσεων για τις οποίες το Συμβόλαιο δεν περιλαμβάνει κατάλληλες τιμές μονάδος, «ο Μηχανικός θα ορίζει τέτοιες τιμές και τιμές μονάδος που, κατά τη γνώμη του, είναι κατάλληλες και θα ειδοποιεί σχετικά τον Εργολάβο με κοινοποίηση στον Εργοδότη», και ότι «μέχρι να συμφωνηθούν ή οριστούν οι τιμές ή τιμές μονάδος, ο Μηχανικός οφείλει να προσδιορίζει προσωρινές τιμές ή τιμές μονάδος ώστε να είναι δυνατή η συμπερίληψη έναντι πληρωμής στα πιστοποιητικά που εκδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 60».

(β) Είναι συνεπώς υποχρέωση του Μηχανικού να ορίζει σε εύλογο χρόνο, αφού διαβουλευθεί με τον Εργοδότη και τον Εργολάβο, κατάλληλες τιμές μονάδος, και εάν τούτο δεν θα έχει ήδη γίνει πριν την έκδοση της οδηγίας για τροποποίηση (που είναι η συνηθέστερη περίπτωση), να ορίζει προσωρινές τιμές ώστε να καταβάλλει έναντι πληρωμές στον Εργολάβο για τις εργασίες τροποποιήσεων. Η διαβούλευση με τον Εργοδότη έχει την έννοια της λήψης των νενομισμένων εγκρίσεων σύμφωνα με τις πρόνοιες του εδαφίου 2.1 των Όρων Συμβολαίου, ενώ η διαβούλευση με τον Εργολάβο έχει την έννοια της υποβολής από τον Εργολάβο λεπτομερών στοιχείων που να τεκμηριώνουν το κόστος της εργασίας. Σχετική είναι και η τελευταία παράγραφος του εδαφίου 52.1 το οποίο αναφέρεται ρητά στην υποχρέωση του Εργολάβου να προσκομίζει στο Μηχανικό κάθε στοιχείο που θα του ζητηθεί για τεκμηρίωση των τιμών μονάδος που θα προτείνει ο Μηχανικός (Υπενθυμίζεται ότι πριν ο Μηχανικός ορίσει τιμές μονάδος προηγείται προσπάθεια κατάληξης σε συμφωνία μεταξύ Μηχανικού και Εργολάβου για τις τιμές αυτές).

(γ) Συνεπώς, μόλις εκδοθεί από το Μηχανικό οδηγία για τροποποίηση, ο Εργολάβος οφείλει, εάν τούτο του ζητηθεί, να συγκεντρώσει και αποστείλει στο Μηχανικό επαρκή και τεκμηριωμένα στοιχεία με εισήγηση για την προτεινόμενη από αυτόν τιμή μονάδος. Ο Μηχανικός οφείλει τότε να διαβουλευθεί με τον Εργολάβο και να διερευνήσει το ενδεχόμενο κατάληξης σε συμφωνημένη τιμή μονάδος. Εάν διαπιστώσει ότι τούτο δεν μπορεί να καταστεί άμεσα δυνατό τότε οφείλει, είτε να προσδιορίσει προσωρινή τιμή μονάδος, είτε να ορίσει την τελική τιμή μονάδος, σε κάθε περίπτωση βασιζόμενος φυσικά στα στοιχεία τα οποία θα πρέπει να έχει ήδη υποβάλει ο Εργολάβος (εάν του έχουν ζητηθεί). Εάν ο Μηχανικός παραλείψει να προσδιορίσει έγκαιρα προσωρινή τιμή μονάδος ή εάν η προσωρινή τιμή μονάδος που θα καθορίσει κριθεί από τον Εργολάβο ως ανεπαρκής, και νοουμένου ότι σε κάθε περίπτωση θα έχει ειδοποιήσει σχετικά το Μηχανικό, τότε εάν εκ των υστέρων αποδειχθεί ότι πράγματι η προσωρινή τιμή μονάδος ήταν ανεπαρκής, ο Εργολάβος (τηρουμένων των προϋποθέσεων της παραγράφου 1(γ) πιο πάνω) δικαιούται να πληρωθεί τόκους για το επιπλέον ποσό που θα εισέπραττε εάν καθορίζετο έγκαιρα το ποσό που καθυστέρησε να εισπράξει λόγω του ότι δεν ορίστηκε έγκαιρα κατάλληλη προσωρινή τιμή μονάδος. Νοείται ότι σε κάθε περίπτωση, η καταβολή τόκων προϋποθέτει τη μη ύπαρξη ευθύνης του Εργολάβου σε παράλειψη υποβολής οποιωνδήποτε στοιχείων έχουν ζητηθεί από το Μηχανικό. Νοείται περαιτέρω ότι εάν οριστεί τελική τιμή μονάδος και ο Εργολάβος κρίνει ότι αυτή είναι ανεπαρκής τότε τούτο θα συνιστά απαίτηση για πρόσθετη πληρωμή το οποίο εξετάζεται στην επόμενη παράγραφο.

4. Καθυστέρηση στην πληρωμή απαιτήσεων

(α) Στο εδάφιο 53.1 των Όρων Συμβολαίου καθορίζεται ότι «Ανεξάρτητα από οποιαδήποτε άλλη πρόνοια του Συμβολαίου, εάν ο Εργολάβος προτίθεται να απαιτήσει οποιαδήποτε πρόσθετη πληρωμή σύμφωνα με τις πρόνοιες οποιουδήποτε άρθρου του Συμβολαίου ή αλλιώς, οφείλει να δώσει στο Μηχανικό ειδοποίηση της πρόθεσής του αυτής, με κοινοποίηση στον Εργοδότη, εντός 28 ημερών αφότου παρουσιάστηκε για πρώτη φορά το γεγονός στο οποίο βασίζεται η απαίτηση.»

(β) Στο εδάφιο 53.3 αναφέρεται ότι «Εντός 28 ημερών αφότου δόθηκε η ειδοποίηση σύμφωνα με το εδάφιο 53.1, ή εντός τέτοιου άλλου εύλογου χρονικού διαστήματος που θα συμφωνήσει ο Μηχανικός, ο Εργολάβος οφείλει να υποβάλει στο Μηχανικό έκθεση με πλήρως τεκμηριωμένα δικαιολογητικά στοιχεία για το ποσό που απαιτείται και για τα ερείσματα στα οποία εδράζεται η απαίτηση. Εάν το γεγονός στο οποίο βασίστηκε η απαίτηση έχει συνεχή αποτελέσματα, τότε η έκθεση αυτή θα θεωρείται ενδιάμεση και ο Εργολάβος θα οφείλει να υποβάλλει, σε διαστήματα που εύλογα θα ζητήσει ο Μηχανικός, περαιτέρω ενδιάμεσες εκθέσεις στις οποίες να παρουσιάζονται συσσωρευτικά τα απαιτούμενα ποσά και οποιαδήποτε πρόσθετα ερείσματα στα οποία εδράζεται η απαίτηση. Στις περιπτώσεις υποβολής ενδιάμεσων εκθέσεων, ο Εργολάβος οφείλει να υποβάλει τελική έκθεση εντός 28 ημερών από το πέρας των συνεπειών του γεγονότος αυτού. Ο Εργολάβος οφείλει να κοινοποιεί στον Εργοδότη όλες τις εκθέσεις που υποβάλλει στο Μηχανικό σύμφωνα με το εδάφιο αυτό.»

(γ) Στο εδάφιο 53.4 καθορίζεται ότι: «Ο Μηχανικός δεν είναι υποχρεωμένος να εξετάσει οποιαδήποτε απαίτηση του Εργολάβου για πρόσθετη πληρωμή η οποία δεν έχει υποβληθεί σύμφωνα με τις πρόνοιες του παρόντος άρθρου. Νοείται ότι, εάν ο Εργολάβος αποτύχει να συμμορφωθεί με οποιαδήποτε από τις πρόνοιες του παρόντος άρθρου αναφορικά με οποιαδήποτε απαίτηση την οποία έχει ή προτίθεται να υποβάλει και παραταύτα ο Μηχανικός έχει τη γνώμη ότι η απαίτηση αυτή πρέπει να εξεταστεί, τότε το ποσό που θα δικαιούται ο Εργολάβος αναφορικά με την απαίτηση αυτή δεν θα υπερβαίνει το ποσό που μπορεί να τεκμηριωθεί με βάση επιβεβαιωμένα στοιχεία τα οποία τηρήθηκαν κατά την εποχή που συνέβησαν τα σχετικά γεγονότα (είτε τα στοιχεία αυτά είχαν τεθεί υπόψη του Μηχανικού όπως αναφέρεται στα εδάφια 53.2 και 53.3 είτε όχι). Νοείται περαιτέρω ότι το ποσό που δικαιούται ο Εργολάβος σύμφωνα με τα πιο πάνω πρέπει να μειώνεται κατάλληλα ώστε να μην υπερβαίνει το ποσό που θα προέκυπτε εάν ο Εργολάβος είχε συμμορφωθεί με τις πρόνοιες του παρόντος άρθρου και ο Εργοδότης είχε προβεί σε εύλογες ενέργειες για ελαχιστοποίηση των εξόδων του.»

(δ) Στο εδάφιο 53.5 αναφέρεται ότι «Νοουμένου ότι ο Εργολάβος έχει υποβάλει επαρκή δικαιολογητικά στοιχεία σύμφωνα με τις πρόνοιες του παρόντος άρθρου, ο Εργολάβος έχει δικαίωμα να περιλάβει σε οποιαδήποτε ενδιάμεση πληρωμή που πιστοποιείται από το Μηχανικό σύμφωνα με το άρθρο 60, οποιοδήποτε ποσό το οποίο ο Μηχανικός, μετά από διαβούλευση με τον Εργοδότη και τον Εργολάβο, θα θεωρήσει οφειλόμενο στον Εργολάβο σε σχέση με οποιαδήποτε απαίτηση. Εάν τα δικαιολογητικά στοιχεία που υποβλήθηκαν δεν επαρκούν για τεκμηρίωση της απαίτησης στο σύνολο της, τότε ο Εργολάβος έχει δικαίωμα να πληρωθεί για το μέρος εκείνο της απαίτησης το οποίο τεκμηριώνεται, προς ικανοποίηση του Μηχανικού, από τα στοιχεία που υποβλήθηκαν. Ο Μηχανικός οφείλει να ειδοποιεί τον Εργολάβο, με κοινοποίηση στον Εργοδότη, για κάθε προσδιορισμό στον οποίο προβαίνει σύμφωνα με το παρόν εδάφιο.»

(ε) Σύμφωνα με τα πιο πάνω, νοουμένου ότι Εργολάβος θα έχει υποβάλει τα στοιχεία που καθορίζονται στο υπό αναφορά άρθρο (περιλαμβανομένων φυσικά και οποιωνδήποτε πρόσθετων στοιχείων θα του έχει ζητήσει ο Μηχανικός), ο Μηχανικός οφείλει εντός εύλογου χρόνου να εξετάσει την απαίτηση του Εργολάβου και να περιλάβει σε Πιστοποιητικό Ενδιάμεσης Πληρωμής το ποσό το οποίο κρίνει οφειλόμενο στον Εργολάβο. Σε περίπτωση που τα δικαιολογητικά στοιχεία που υποβλήθηκαν δεν επαρκούν για τεκμηρίωση ολόκληρης της απαίτησης, τότε ο Μηχανικός έχει υποχρέωση να αξιολογήσει το μέρος της απαίτησης το οποίο τεκμηριώνεται από τα στοιχεία που υποβλήθηκαν και να πιστοποιήσει το οφειλόμενο ποσό, πληροφορώντας τον Εργολάβο είτε για οριστική απόρριψη ολόκληρου του υπόλοιπου μέρους της απαίτησης είτε για την υποβολή περαιτέρω στοιχείων για την αξιολόγηση αυτού.

(στ) Εάν ο Εργολάβος υποβάλει πλήρη δικαιολογητικά στοιχεία και ο Μηχανικός παραλείπει εντός εύλογου χρόνου να εξετάσει την απαίτηση του Εργολάβου και να περιλάβει σε Πιστοποιητικό Ενδιάμεσης Πληρωμής το ποσό το οποίο θα θεωρήσει οφειλόμενο στον Εργολάβο, ή εάν ο Εργολάβος υποβάλει δικαιολογητικά στοιχεία αλλά ο Μηχανικός παραλείπει να ειδοποιήσει εντός εύλογου χρόνου τον Εργολάβο για τα πρόσθετα στοιχεία τα οποία θα πρέπει να υποβληθούν, ή εάν ο Εργολάβος υποβάλει δικαιολογητικά στοιχεία, τα οποία αν και όχι πλήρη μπορούν να τεκμηριώσουν κάποια έναντι πληρωμή αλλά ο Μηχανικός παραλείπει να προσδιορίσει εντός εύλογου χρόνου την πληρωμή αυτή, τότε σε κάθε τέτοια περίπτωση, και τηρουμένων των προϋποθέσεων της παραγράφου 1(γ) πιο πάνω, ο Εργολάβος δικαιούται τόκους (από την πάροδο του εύλογου χρόνου) για το ποσό το οποίο τελικά θα διαφανεί ότι ο Εργολάβος δικαιούτο να πληρωθεί.

5. Υπολογισμός Τόκων

(α) Χρόνος υπολογισμού τόκων

Κατάλληλος χρόνος έναρξης της περιόδου υπολογισμού των τόκων είναι η ενωρίτερη ημέρα κατά την οποία το βασικό ποσό θα μπορούσε να είχε καταστεί πληρωτέο, λαμβάνοντας εύλογο χρόνο εξέτασης της υποβληθείσας απαίτησης του Εργολάβου και τον καθοριζόμενο στο Συμβόλαιο χρόνο πιστοποίησης του ποσού από το Μηχανικό και εξόφλησης του πιστοποιητικού από τον Εργοδότη. Θα πρέπει δε να επισημανθεί ότι η υποβολή απαίτησης/ειδοποίησης από τον Εργολάβο και η συμμόρφωση του με την επίδοση οποιωνδήποτε άλλων ειδοποιήσεων συνιστά προϋπόθεση της έναρξης της περιόδου υπολογισμού των τόκων.

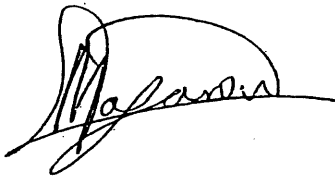
(β) Επιτόκιο υπολογισμού τόκων

Η Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων έχει αποφασίσει και με την παρούσα εγκύκλιο καθορίζει ότι ο τόκος θα πρέπει να είναι ίσος με το βασικό επιτόκιο (Lombard rate) αυξημένο κατά μία εκατοστιαία μονάδα και σύμφωνα με σχετική γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα δεν θα λαμβάνεται υπόψη οποιοσδήποτε ανατοκισμός (τόκος επί τόκου). Η πρόνοια για τον καθορισμό του επιτοκίου θα πρέπει να αναφέρεται στους ειδικούς όρους του κάθε συμβολαίου.

(γ) Εφαρμογή της Εγκυκλίου

Η εν λόγω εγκύκλιος εντάσσεται στη γενικότερη προσπάθεια της Κεντρικής Επιτροπής Αλλαγών και Απαιτήσεων για εφαρμογή ομοιόμορφης διαχείρισης των δημοσίων συμβάσεων.

Είναι σαφές από την πιο πάνω εγκύκλιο ότι η διαχείριση ενός Έργου από τον υπεύθυνο Μηχανικό είναι πολύ σημαντική για να μη δημιουργούνται υποχρεώσεις για πληρωμή πρόσθετων τόκων. Γι' αυτό καλούνται όλοι οι εμπλεκόμενοι να εφαρμόζουν με προσοχή τις πρόνοιες της εγκυκλίου αυτής ώστε να μη προκύπτουν τέτοιες πρόσθετες δαπάνες.

ΛΑΖΑΡΟΣ ΣΤ. ΛΑΖΑΡΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΛΛΑΓΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

Κοιν.: Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ΄

Εγκύκλιος με αρ. 1593 της 6^ς Απριλίου 2005

Αρ. Έγκυκλίου: 1593
Αρ. Φακέλου: Τ.314/2005
Αρ. Τηλεφώνου: 22602255
Αρ. Φαξ: 22675580

ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
1441 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

**Κεντρική Επιτροπή
Αλλαγών & Απαιτήσεων**

6 Απριλίου, 2005.

Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας,
Πρόεδρο Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας,
Πρόεδρο Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας,
Γενικό Ελεγκτή,
Επίτροπο Διοικήσεως,
Πρόεδρο Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού,
Γενικούς Διευθυντές Βουλής των Αντιπροσώπων,
Υπουργείων, Γραφείου Προγραμματισμού,
Αρχιπρωτοκολλητή,
Επίτροπο Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα,
Έφορο Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης
Συνεργατικών Εταιρειών,
Έφορο Εσωτερικού Ελέγχου,
Έφορο Κρατικών Ενισχύσεων,
Πρόεδρο Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών
Προϊστάμενο Διοίκησης Προεδρίας
Γραμματέα Υπουργικού Συμβουλίου,

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ)

Η Εγκύκλιος αυτή έχει ετοιμασθεί από την Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων (Κ.Ε.Α.Α.) σε συνεργασία με την Ελεγκτική Υπηρεσία και τα τεχνικά τμήματα του Κράτους και καλύπτει μια σειρά από θέματα που αφορούν τη διαχείριση δημοσίων συμβάσεων για Έργα και Υπηρεσίες:

Τα θέματα αυτά είναι:

1. Όροι Συμβολαίου για Κατασκευή Δημοσίων Έργων Πολιτικής Μηχανικής (με κατά προσέγγιση ποσότητες).
2. Χειρισμός διαφοροποιήσεων ποσοτήτων και τιμών μονάδας
3. Χρονικές Παρατάσεις
4. Καθυστέρηση στην Υποβολή Αλλαγών και Απαιτήσεων

5. Διευθέτηση Προσωρινού και Τελικού Λογαριασμού Συμβάσεων Κατασκευαστικών Έργων.
6. Εκθέσεις Αξιολόγησης Αναδόχων Συμβάσεων για Έργα και Υπηρεσίες.
7. Καθορισμός Ρήτρων για Καθυστερήσεις στη Συμπλήρωση Έργου.
8. Μισθώσεις Ειδικών για Υπηρεσίες

Για κάθε θέμα γίνεται ξεχωριστή ανάλυση και όπου χρειάζεται επισυνάπτονται Παραρτήματα και παρατίθενται παραδείγματα.

Η άμεση και ορθή εφαρμογή των προνοιών της Εγκυκλίου θα βοηθήσει στη σωστή και αποτελεσματική διαχείριση των συμβάσεων για έργα και υπηρεσίες.

1. Όροι Συμβολαίου για Κατασκευή Δημοσίων Έργων Πολιτικής Μηχανικής (με κατά προσέγγιση ποσότητες).

Η Κ.Ε.Α.Α. έχει υιοθετήσει το νέο τροποποιημένο συμβόλαιο κατασκευής Δημοσίων Έργων Πολιτικής Μηχανικής (με κατά προσέγγιση ποσότητες). Το συμβόλαιο αυτό ετοιμάστηκε από Ειδική Τεχνική Επιτροπή στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι Κυβερνητικών Υπηρεσιών, το Επιστημονικό Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου (Ε.Τ.Ε.Κ.) και η Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου (Ο.Σ.Ε.Ο.Κ.).

Το πιο πάνω συμβόλαιο αναμένεται να εφαρμόζεται από όλες τις Αναθέτουσες Αρχές του Κράτους.

Το κείμενο του συμβολαίου βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Γενικού Λογιστηρίου στη διεύθυνση:

- <http://www.treasury.gov.cy>. Στη συνέχεια επιλέξετε «έντυπα» και μετά «Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων»

2. Χειρισμός διαφοροποιήσεων ποσοτήτων και τιμών μονάδας

- (i) Η Κ.Ε.Α.Α. κατέληξε στο συμπέρασμα ότι για επαναμετρούμενα συμβόλαια με κατά προσέγγιση ποσότητες δεν τίθεται θέμα έγκρισης από τις αρμόδιες Επιτροπές, της διαφοροποίησης των ποσοτήτων, εκτός αν λόγω της διαφοροποίησης αυτής:
 - (α) δημιουργούνται απαιτήσεις ή ανταπαιτήσεις ή και
 - (β) τίθεται θέμα τροποποίησης της τιμής μονάδας από οποιοδήποτε μέρος.
- (ii) Σε κατ' αποκοπή συμβόλαια με ποσότητες η διαφοροποίηση μη επαναμετρούμενων ποσοτήτων σε σχέση με αυτές που περιλαμβάνονται στα δελτία ποσοτήτων θεωρείται αλλαγή και χρειάζεται έγκριση από το αρμόδιο όργανο.
- (iii) Σύμφωνα με το Άρθρο 55.1 του νέου συμβολαίου με κατά προσέγγιση ποσότητες, οι ποσότητες που αναφέρονται στα Δελτία Ποσοτήτων είναι κατ'εκτίμηση και δεν πρέπει να θεωρούνται ως οι ακριβείς και ορθές ποσότητες του έργου. Έτσι αν υπάρχει λάθος στις επιμετρήσεις δεν μπορούν να αλλάζουν οι τιμές μονάδας.

- (iv) Σύμφωνα με το Άρθρο 52.2 του νέου συμβολαίου με κατά προσέγγιση ποσότητες σε περίπτωση τροποποιημένης εργασίας στη φύση ή ποσότητα του Έργου όπου η υφιστάμενη τιμή του συμβολαίου θεωρείται ακατάλληλη τότε μπορεί να ορισθεί νέα κατάλληλη τιμή μονάδας νοουμένου ότι τροποποιημένη εργασία υπερβαίνει ή υπολείπεται της ποσότητας του δελτίου ποσοτήτων κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 20%. Σε τέτοια περίπτωση η αλλαγή στην τιμή μονάδας θα αφορά μόνο το ποσοστό εκείνο της εργασίας το οποίο υπερβαίνει ή υπολείπεται του ποσοστού 20%.

Η Κ.Ε.Α.Α. επισημαίνει ότι στις περιπτώσεις αυτές θα πρέπει οι Μηχανικοί/Επιβλέποντες Μηχανικοί όταν ζητούν έγκριση αλλαγής που διαφοροποιεί τις ποσότητες του συμβολαίου πέραν του 20%, να υποβάλλουν στην Τμηματική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων τις απόψεις τους κατά πόσο ο Εργοδότης θα πρέπει να διεκδικήσει μείωση των τιμών μονάδας για τις ποσότητες πέραν του 20%. Η Ελεγκτική Υπηρεσία και στην περίπτωση του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων η Διεύθυνση Ελέγχου, έχουν δικαίωμα να ζητήσουν όπως εξετασθεί από τις Αρμόδιες Επιτροπές Αλλαγών και Απαιτήσεων οποιαδήποτε περίπτωση που κατά την άποψη τους δικαιολογείται μείωση κάποιας τιμής μονάδας.

- (v) Ο χειρισμός του θέματος στα άλλα παλαιότερα συμβόλαια να γίνεται σύμφωνα με τις πρόνοιες τους.

3. Χρονικές Παρατάσεις

Η Κ.Ε.Α.Α. αποφάσισε όπως:

- (α) Για χρονικές παρατάσεις που δεν συνεπάγονται οικονομικές αποζημιώσεις (π.χ. βροχερός καιρός) θα εκτιμάται θεωρητικά η συνεπαγόμενη αποζημίωση με βάση τη ρήτρα του συμβολαίου και ανάλογα με το ύψος αυτής θα γίνεται ο χειρισμός από το αρμόδιο όργανο.
- (β) Οι χρονικές απαιτήσεις του Εργολάβου που συνεπάγονται οικονομικές αποζημιώσεις θα αξιολογούνται και θα εκτιμάται κατ' αρχή το ποσό της συνεπακόλουθης αποζημίωσης. Με βάση το ύψος του ποσού θα γίνεται ανάλογος χειρισμός από το αρμόδιο όργανο.

4. Καθυστέρηση στην Υποβολή Αλλαγών και Απαιτήσεων.

Η Κ.Ε.Α.Α. έχει διαπιστώσει ότι συχνά παραπέμπονται για εξέταση με μεγάλη καθυστέρηση εκ των υστέρων αλλαγές και απαιτήσεις εργολάβων. Επιπρόσθετα, έχει διαπιστωθεί ότι σε μερικές περιπτώσεις δεν ακολουθείται η διαδικασία εξέτασης αλλαγών και απαιτήσεων σύμφωνα με το άρθρο 20 των ΚΔΠ 115/2004 το οποίο επισυνάπτεται ως Παράρτημα Ι για εύκολη αναφορά και πιστή εφαρμογή του.

4.1. Αλλαγές

Όσον αφορά αλλαγές, σύμφωνα με τους περί της Εκτέλεσης Συμβάσεων (Προμήθειες, Έργα και Υπηρεσίες) Κανονισμούς 115 του 2004, θα πρέπει να λαμβάνεται η εκ των προτέρων έγκριση.

4.2. Απαιτήσεις

Όσον αφορά απαιτήσεις αυτές θα πρέπει να υποβάλλονται έγκαιρα. Στους Όρους Συμβολαίου που χρησιμοποιούνται στις Δημόσιες Συμβάσεις τίθενται χρονικά όρια για

υποβολή από τους Εργολάβους των απαιτήσεων τους. Για παράδειγμα, στο εδάφιο 53.3 των Όρων Συμβολαίου για Κατασκευή Δημοσίων Έργων Πολιτικής Μηχανικής καθορίζεται χρονικό όριο 28 ημερών από την ημέρα που δόθηκε ειδοποίηση από τον Εργολάβο για την απαίτηση του, για υποβολή πλήρως τεκμηριωμένων δικαιολογητικών στοιχείων για το ποσό που απαιτείται και για τα ερείσματα στα οποία εδράζεται η απαίτηση αυτή.

5. Διευθέτηση Προσωρινού και Τελικού Λογαριασμού Συμβάσεων Κατασκευαστικών Έργων

Έχει παρατηρηθεί ότι συχνά παραβιάζονται τα χρονικά όρια τα οποία καθορίζονται στις συμβάσεις για υποβολή από τον Εργολάβο και εξέταση από το Μηχανικό του Προσωρινού Τελικού Λογαριασμού και του Τελικού Λογαριασμού. Στο εδάφιο 60.5 των Όρων Συμβολαίου για Κατασκευή Δημοσίων Έργων Πολιτικής Μηχανικής τίθεται χρονικό όριο 84 ημερών (12 εβδομάδων) από την (Προσωρινή) Παραλαβή του Έργου για υποβολή από τον Εργολάβο του Προσωρινού Τελικού Λογαριασμού στον οποίο θα πρέπει να περιλαμβάνονται τόσο η αξία της εκτελεσθείσας εργασίας όσο και τυχόν απαιτήσεις που έχει ήδη υποβάλει ο Εργολάβος. Επίσης 56 ημέρες μετά την έκδοση του Πιστοποιητικού Ευθύνης Ελαττωμάτων (Τελική Παραλαβή), ο Εργολάβος οφείλει να υποβάλει στο Μηχανικό το λεγόμενο Πρόχειρο Τελικό Λογαριασμό, ο οποίος αφού συμφωνηθεί με το Μηχανικό καθίσταται ο Τελικός Λογαριασμός.

Οι Μηχανικοί των Έργων έχουν ευθύνη να διασφαλίζουν την έγκαιρη υποβολή και εξέταση του Προσωρινού Τελικού Λογαριασμού και του Τελικού Λογαριασμού, σύμφωνα με τα πιο πάνω χρονοδιαγράμματα. Απαιτήσεις ή διαφορές οι οποίες διαφαίνονται κατά την εξέταση του Προσωρινού Τελικού Λογαριασμού ή του Τελικού Λογαριασμού θα πρέπει να υποβάλλονται χωρίς καθυστέρηση για εξέταση από τα αρμόδια όργανα. Εάν σε οποιαδήποτε περίπτωση προκύψουν λόγοι οι οποίοι θα καθιστούν αδύνατη την ολοκλήρωση της εξέτασης του Προσωρινού Τελικού Λογαριασμού εντός 6 μηνών από την έκδοση του Πιστοποιητικού Ευθύνης Ελαττωμάτων (Τελική Παραλαβή) ο Μηχανικός έχει ευθύνη να ειδοποιεί σχετικά την Κ.Ε.Α.Α. για τους λόγους αυτούς αναφέροντας το χρόνο στον οποίο θα ολοκληρωθεί η εξέταση του εκκρεμούς Λογαριασμού. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση η Κ.Ε.Α.Α. θα ζητά τη διεξαγωγή έρευνας από το Διευθυντή του Τμήματος/Υπηρεσίας με υποβολή τεκμηριωμένης έκθεσης για εξέταση του θέματος.

Η Κ.Ε.Α.Α. εκφράζει τη θέληση της να εφαρμόσει αυστηρά όλα τα πιο πάνω, και καλεί όσους έχουν εκκρεμότητες να τις υποβάλουν το συντομότερο.

6. Εκθέσεις Αξιολόγησης Αναδόχων Συμβάσεων για Έργα και Υπηρεσίες.

Έχει διαπιστωθεί ότι το υφιστάμενο έντυπο αξιολόγησης της απόδοσης των αναδόχων χρήζει αναθεώρησης ώστε μέσα από αυτό να παρέχεται πλήρης, σαφής και τεκμηριωμένη εικόνα ως προς τη συνολική απόδοση του Συμβασιούχου. Προς τούτο έχουν ετοιμαστεί δύο νέα έντυπα αξιολόγησης απόδοσης Συμβασιούχων Εργοληπτών και Συμβούλων Μελετητών, αντίγραφα των οποίων επισυνάπτονται ως παράρτημα II και III αντίστοιχα το ένα για Εργολήπτες και το άλλο για Συμβούλους Μελετητές.

Τα νέα έντυπα θα πρέπει να μελετούνται και συμπληρώνονται με τη δέουσα προσοχή από τις αρμόδιες Επιτροπές επειδή σύμφωνα με τη νομοθεσία στις περιπτώσεις που η απόδοση του αναδόχου σύμβασης κρίνεται ως μη ικανοποιητική το θέμα παραπέμπεται στην Κ.Ε.Α.Α για στέρηση του δικαιώματος συμμετοχής του σε μελλοντικούς διαγωνισμούς του δημοσίου.

Συγκεκριμένα η νομοθεσία (Κ.Δ.Π. 115/2004, Κανονισμοί 24, 25 & 26) ανάμεσα σε άλλα προβλέπει ότι:

«Στην περίπτωση συμβάσεων δημοσίων έργων και συμβάσεων δημοσίων προμηθειών, αξίας πέραν των £100.000 η καθεμιά και δημόσιων συμβάσεων υπηρεσιών ανεξαρτήτως ποσού, η Ενδιαφερόμενη Υπηρεσία αξιολογεί την επίδοση του κάθε αναδόχου σύμβασης και ετοιμάζει έκθεση αξιολόγησης απόδοσης κατά την παραλαβή του έργου, της προμήθειας ή της υπηρεσίας, ανάλογα με την περίπτωση:

Νοείται ότι στην περίπτωση που κατά την εκτέλεση της σύμβασης ο ανάδοχος σύμβασης παραβιάζει ουσιωδώς τους όρους αυτής ώστε να απαιτείται η λήψη μέτρων εναντίον του δυνάμει των διατάξεων των Κανονισμών 25 και 26, η Ενδιαφερόμενη Υπηρεσία ετοιμάζει έκθεση αξιολόγησης απόδοσης πριν από την παραλαβή του έργου, της προμήθειας ή της υπηρεσίας.

Η έκθεση αξιολόγησης απόδοσης ετοιμάζεται από αρμόδια Επιτροπή που ορίζεται από τον Προϊστάμενο της Ενδιαφερόμενης Υπηρεσίας.

Η έκθεση αξιολόγησης απόδοσης κοινοποιείται στην Αρμόδια Αρχή και στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας.

Στις περιπτώσεις που με βάση την έκθεση αξιολόγησης η απόδοση του αναδόχου σύμβασης κρίνεται ως μη ικανοποιητική, η Ενδιαφερόμενη Υπηρεσία υποβάλλει την έκθεση στον Πρόεδρο της Κεντρικής Επιτροπής, με εισήγηση για στέρηση του δικαιώματος συμμετοχής του συγκεκριμένου αναδόχου σύμβασης σε μελλοντικούς διαγωνισμούς που οδηγούν στην ανάθεση σύμβασης, είτε μόνιμα, είτε για καθορισμένη χρονική περίοδο.

Οι αποφάσεις της Κεντρικής Επιτροπής για στέρηση του δικαιώματος συμμετοχής του αναδόχου σύμβασης σε μελλοντικούς διαγωνισμούς που οδηγούν στην ανάθεση σύμβασης, κοινοποιούνται στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας, στην Αρμόδια Αρχή και σε όλες τις αναθέτουσες αρχές και Συμβούλια Προσφορών. Η Αρμόδια Αρχή τηρεί κατάλογο με τα ονόματα όλων των οικονομικών φορέων που έχουν στερηθεί το δικαίωμα συμμετοχής σε διαγωνισμούς που οδηγούν στην ανάθεση σύμβασης. Ο κατάλογος αυτός δημοσιεύεται μια φορά το χρόνο στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας και σε δύο τουλάχιστον εγχώριες ημερήσιες εφημερίδες.

Ανεξάρτητα από και χωρίς επηρεασμό των περιπτώσεων στις οποίες ετοιμάζεται έκθεση αξιολόγησης απόδοσης δυνάμει του Κανονισμού 24, κάθε περίπτωση που διαπιστώνεται παράλειψη ή αποτυχία αναδόχου σύμβασης να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις, η Ενδιαφερόμενη Υπηρεσία έχει καθήκον να ενημερώνει σχετικά την Αρμόδια Αρχή με ειδική έκθεση, αντίγραφο της οποίας κοινοποιείται στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας και το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών.

Παράλληλα με την πιο πάνω ενημέρωση της Αρμόδιας Αρχής, η Ενδιαφερόμενη Υπηρεσία προβαίνει αμέσως στην κατάσχεση της κατατεθειμένης εγγύησης για πιστή εκτέλεση.

Σε περίπτωση που η διαπιστωθείσα ζημιά που υπέστη το δημόσιο υπερβαίνει το ποσό της πιο πάνω αναφερόμενης εγγύησης, ο ανάδοχος σύμβασης καλείται, επιφυλασσομένων των διατάξεων της παραγράφου (4) του Κανονισμού 25, να καλύψει μέσα σε τακτή προθεσμία, τη ζημιά που υπέστη το δημόσιο. Σε περίπτωση που ανάδοχος σύμβασης παραλείπει να ανταποκριθεί στην υποβληθείσα προς αυτόν απαίτηση μέχρι την καθορισμένη ημερομηνία,

το θέμα παραπέμπεται στο Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για λήψη τυχόν δικαστικών ή άλλων μέτρων εναντίον του.

Παρά τις διατάξεις της πιο πάνω παραγράφου, όταν η ζημιά που υπέστη το δημόσιο, πέραν του ποσού της εγγύησης για πιστή εκτέλεση, δεν υπερβαίνει ποσό όπως αυτό καθορίζεται με εγκύκλιο της Αρμόδιας Αρχής, η Ενδιαφερόμενη Υπηρεσία δύναται, κατά την κρίση της, να μη διεκδικήσει αποζημιώσεις από τον ανάδοχο σύμβασης.»

7. Καθορισμός Ρήτρων για Καθυστερήσεις στη Συμπλήρωση Έργου

Για σκοπούς ομοιόμορφης εφαρμογής του τρόπου υπολογισμού της ποινικής ρήτρας για καθυστερήσεις από τους Εργολάβους έχει αποφασισθεί όπως το ποσό που καθορίζεται στις συμβάσεις κατασκευαστικών έργων ως ποινική ρήτρα για καθυστερήσεις να υπολογίζεται με βάση τις ακόλουθες αρχές:

(i) Για τον υπολογισμό της ημερήσιας ζημιάς που αναμένεται ότι θα υποστεί η αναθέτουσα αρχή σε περίπτωση καθυστέρησης στη συμπλήρωση του έργου θα λαμβάνονται υπόψη τα πιο κάτω έξοδα, απώλειες και δαπάνες:

(α) Έξοδα επίβλεψης (συνεχούς και/ή περιοδικής) και διαχείρισης της σύμβασης, περιλαμβανομένων των αμοιβών του επιτόπου επιβλέποντος προσωπικού, του επιστημονικού και τεχνικού προσωπικού που επιβλέπει ή επισκέπτεται περιοδικά το έργο ή παρακολουθεί το έργο από το γραφείο, των μεταφορικών εξόδων, γενικών ή άλλων ειδικών εξόδων γραφείου κλπ.

(β) Απώλεια, λόγω καθυστέρησης στη λειτουργία του έργου, του οικονομικού οφέλους (απόδοσης), τα οποία αναμένει η αναθέτουσα αρχή να αποκομίσει από τη λειτουργία του έργου.

Σε περίπτωση που είναι δύσκολος ο υπολογισμός του οφέλους (απόδοσης) του έργου θα λαμβάνεται υπόψη το κόστος της κεφαλαιουχικής δαπάνης του έργου με βάση την αξία της σύμβασης (σύμφωνα με την εκτίμηση, εξαιρουμένων των απροβλέπτων) και το καθοριζόμενο από την Κεντρική Τράπεζα δανειστικό επιτόκιο (Lombard rate).

(γ) Οποιαδήποτε άλλα ειδικά έξοδα, απώλειες ή δαπάνες αναμένεται ότι θα υποστεί η αναθέτουσα αρχή για το συγκεκριμένο έργο.

Οι πιο πάνω υπολογισμοί θα φυλάσσονται στο φάκελο του έργου. Παράδειγμα του τρόπου υπολογισμού της ημερήσιας ζημιάς που αναμένεται ότι θα υποστεί η αναθέτουσα αρχή παρουσιάζεται στο **Παράρτημα IV**.

(ii) Η ποινική ρήτρα ανά ημερολογιακή ημέρα θεωρείται εύλογα αναμενόμενο να κυμαίνεται μεταξύ των ορίων που αντιστοιχούν σε ποσοστά 8% και 20% της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου. Η μέση ημερήσια αξία υπολογίζεται ως ο λόγος της αξίας της σύμβασης (σύμφωνα με την εκτίμηση, εξαιρουμένων των απροβλέπτων) δια του συμβατικού Χρόνου Αποπεράτωσης (σε ημέρες). Νοείται ότι σε έργα στα οποία η έγκαιρη συμπλήρωση έχει μεγάλη σημασία για την αναθέτουσα αρχή, ως ποινική ρήτρα μπορεί να ορίζεται, μετά από έγκριση του Προϊσταμένου της Ενδιαφερόμενης Υπηρεσίας, ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό μέχρι και 30% της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου.

- (iii) Το ποσό της ποινικής ρήτρας ανά ημερολογιακή ημέρα θα καθορίζεται γενικά ως το ποσό της ημερήσιας ζημιάς που υπολογίζεται σύμφωνα με την παράγραφο (i). Εάν το ποσό αυτό υπολείπεται του κάτω ορίου ή υπερβαίνει το άνω όριο που προκύπτει σύμφωνα με την παράγραφο (ii) τότε ως ποσό της ποινικής ρήτρας θα καθορίζεται αντίστοιχα το κάτω ή άνω όριο. Νοείται ότι σε κάθε περίπτωση το ποσό της ποινικής ρήτρας θα στρογγυλεύεται στην πλησιέστερη δεκάδα ή εκατοντάδα λιρών , ανάλογα με το ύψος της.
- (iv) Στις συμβάσεις διορισμένων υπεργολάβων ή διορισμένων προμηθευτών θα πρέπει να εφαρμόζεται το ίδιο ποσό ποινικής ρήτρας με αυτό που ορίζεται στην κυρίως Σύμβαση, ανεξάρτητα του ποσού της σύμβασης της διορισμένης υπεργολαβίας/διορισμένης προμήθειας.

8. Μισθώσεις Ειδικών για Υπηρεσίες

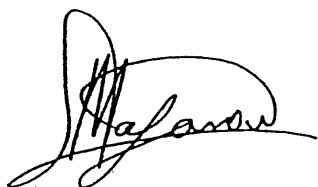
Η Κ.Ε.Α.Α., όσον αφορά τις μισθώσεις ειδικών για υπηρεσίες, κατέληξε στα πιο κάτω:

Στην Κ.Ε.Α.Α. παρατάσεις μισθώσεων θα εξετάζονται μόνο αν αφορούν oligόμηνη παράταση για συγκεκριμένους λόγους (π.χ. ολοκλήρωση του έργου, υποβολή τελικού λογαριασμού κ.λ.π.).

Παρατάσεις που αφορούν ανανέωση της σύμβασης (π.χ. για ακόμη ένα έτος) δεν θα πρέπει να υποβάλλονται στην Κ.Ε.Α.Α. αλλά αφορά νέα διαδικασία ανάθεσης σύμβασης. Η Κ.Ε.Α.Α. εισηγείται όπως στα έγγραφα προκήρυξης μιας αρχικής σύμβασης για μίσθωση περιλαμβάνονται πρόνοιες που αφορούν δικαίωμα παράτασης καθώς και την προβλεπόμενη αύξηση σε περίπτωση παράτασης.

Όσον αφορά το ύψος της αμοιβής η Κ.Ε.Α.Α., παρόλο που το νέο νομοθετικό πλαίσιο δεν απαγορεύει τον προκαθορισμό της αμοιβής εισηγείται όπως το ύψος της αμοιβής προκύπτει ως αποτέλεσμα διαγωνισμού. Η αμοιβή μπορεί να προκαθορίζεται σε περιπτώσεις εξειδικευμένων εμπειρογνομόνων ή υπηρεσιών που μπορεί να προκαθορισθεί επακριβώς με αμοιβή ένα κατ' αποκοπή ποσό και η εκτέλεση τους μέσα σε συγκεκριμένη τακτή προθεσμία για την οποία θα αναλαμβάνει την ευθύνη ο Σύμβουλος.

9. Η Κ.Ε.Α.Α. επιθυμεί να καταστήσει σαφές ότι πρέπει να τηρούνται όλες οι προβλεπόμενες από τους Νόμους και Κανονισμούς διαδικασίες. Η πιστή εφαρμογή όλων όσων αναφέρονται πιο πάνω από όλους τους εμπλεκόμενους είναι απαραίτητη. Περαιτέρω σημειώνεται ότι η Κ.Ε.Α.Α. είναι στη διάθεση σας για οποιαδήποτε τυχόν διευκρινίσεις.

ΛΑΖΑΡΟΣ ΣΤ. ΛΑΖΑΡΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΑΛΛΑΓΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

**Διαδικασία
πραγματοποίησης
αλλαγών και
εξέτασης απαιτήσεων**

Για την πραγματοποίηση οποιωνδήποτε αλλαγών σε συμβάσεις και για την εξέταση απαιτήσεων τηρείται η ακόλουθη διαδικασία:

- (α) Όταν το ποσό της αλλαγής ή τροποποίησης της σύμβασης, ή της απαίτησης εμπίπτει στα όρια εξουσίας του Αρμόδιου Λειτουργού ή Υπεύθυνου Συντονιστή, όπως αυτά καθορίζονται στο Παράρτημα Ι η απόφαση λαμβάνεται από τον Αρμόδιο Λειτουργό ή Υπεύθυνο Συντονιστή, ο οποίος ετοιμάζει εμπειριστατωμένη έκθεση σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙ. Η έκθεση κοινοποιείται στον άμεσα διοικητικά προϊστάμενο του Αρμόδιου Λειτουργού ή Υπεύθυνου Συντονιστή και στην αρμόδια Τμηματική Επιτροπή.
- (β) Όταν το ποσό της αλλαγής ή τροποποίησης της σύμβασης ή της απαίτησης υπερβαίνει τα όρια εξουσίας του Αρμόδιου Λειτουργού ή Υπεύθυνου Συντονιστή, αλλά όχι αυτά της Τμηματικής Επιτροπής, τότε ετοιμάζεται από αυτόν εμπειριστατωμένη έκθεση, σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙ, για την προτεινόμενη αλλαγή ή απαίτηση και αποστέλλεται στην αρμόδια Τμηματική Επιτροπή για λήψη απόφασης. Η απόφαση της Τμηματικής Επιτροπής κοινοποιείται στον προϊστάμενο της Ενδιαφερόμενης Υπηρεσίας.
- (γ) Όταν το ποσό της αλλαγής ή τροποποίησης της σύμβασης ή της απαίτησης υπερβαίνει τα όρια εξουσίας των Τμηματικών Επιτροπών και υποβάλλεται, με τις ανάλογες συστάσεις και εισηγήσεις και την έκθεση του Αρμόδιου Λειτουργού ή Υπεύθυνου Συντονιστή, μέσω του Προϊσταμένου της Ενδιαφερόμενης Υπηρεσίας, στην Κεντρική Επιτροπή για λήψη τελικής απόφασης.

ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΑΝΑΔΟΧΟΥ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΡΓΟΥ

A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΟΥ

1. Υπουργείο/Υπηρεσία/Τμήμα:
2. Έργο:
3. Σύνομη περιγραφή έργου:
.....
.....
4. Αριθμός Σύμβασης:
5. Ημερομηνία υπογραφής:
6. Ανάδοχος:
7. Αξία Σύμβασης (χωρίς απρόβλεπτα):
8. Εκτίμηση ποσού τελικού λογαριασμού:
9. Ημερομηνία έναρξης Σύμβασης:
10. Συμβατική ημερομηνία συμπλήρωσης:
11. Δικαιολογημένη χρονική παράταση:
12. Αδικαιολόγητη καθυστέρηση:
13. Ημερομηνία προσωρινής παραλαβής:
14. Ημερομηνία τελικής παραλαβής:

B. ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΑΝΑΔΟΧΟΥ ΣΕ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

(α) **Ποιότητα εργασιών/υλικών με βάση της τεχνικές προδιαγραφές της Σύμβασης**

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Βαθμολογία με βάση το 5 (μέγιστη βαθμολογία):

(β) Ανταπόκριση/συμμόρφωση του Ανάδοχου στις γραπτές οδηγίες του Μηχανικού/ Αρχιτέκτονα και των επιβλεπόντων.

.....
.....
.....
.....
.....

Βαθμολογία με βάση το 5 (μέγιστη βαθμολογία):

(γ) Ανταπόκριση/συμμόρφωση του Ανάδοχου στις πρόνοιες του Συμβολαίου σε θέματα διαχείρισης της ασφάλειας του προσωπικού και των διερχομένων/επισκεπτών

Ασφάλεια προσωπικού :

.....
.....

Ασφάλεια επισκεπτών :

.....
.....

Ασφάλεια διερχομένων :

.....
.....
.....

Βαθμολογία με βάση το 5 (μέγιστη βαθμολογία):

(δ) Έγκαιρη συμπλήρωση της Σύμβασης ²

.....
.....
.....
.....
.....

Να σημειωθεί η αδικαιολόγητη καθυστέρηση και η εγκεκριμένη διάρκεια της σύμβασης σε μήνες/εβδομάδες.

Βαθμολογία με βάση το 5 (μέγιστη βαθμολογία):

(ε) Υποβολή απαιτήσεων για χρονικές παρατάσεις ³

.....
.....
.....

Να σημειωθεί η συνολική απαίτηση για παράταση χρόνου και η εγκεκριμένη παράταση χρόνου σε μήνες/εβδομάδες:

Βαθμολογία με βάση το 5 (μέγιστη βαθμολογία):

(στ) Υποβολή απαιτήσεων για οικονομικές αποζημιώσεις ⁴

.....

Να σημειωθούν οι συνολικές οικονομικές απαιτήσεις του Ανάδοχου και το προβλεπόμενο τελικό ποσό του συμβολαίου:

Βαθμολογία με βάση το 5 (μέγιστη βαθμολογία):

(ζ) Υποβολή προσωρινού λογαριασμού με βάση τους όρους της Σύμβασης (χρονική προθεσμία και επάρκεια λογαριασμού)

.....

Βαθμολογία με βάση το 5 (μέγιστη βαθμολογία):

(η) Παρατηρήσεις σχετικά με παραβάσεις από τον Ανάδοχο άλλων προνοιών της Σύμβασης

.....

Σημειώσεις:

- (1) Να αξιολογηθούν τα αποτελέσματα των εργαστηριακών ελέγχων, η ανταπόκριση του Ανάδοχου σε οδηγίες των επιβλεπόντων για διορθωτικά μέτρα και τυχόν ποιοτικά προβλήματα που παρουσιάζει το έργο κατά το χρόνο αξιολόγησης.
- (2) Σε περίπτωση αδικαιολόγησης καθυστέρησης να αναφερθεί σε ποιους από τους ακόλουθους παράγοντες οφείλεται ο Ανάδοχος.
 - Οργάνωση και προγραμματισμός
 - Καταλληλότητα και επάρκεια προσωπικού
 - Καταλληλότητα και επάρκεια μηχανικού εξοπλισμού
 - Συνεργασία και συντονισμός με υπεργολάβους
- (3) Να αξιολογηθούν οι ακόλουθοι παράγοντες:
 - Η τήρηση των προθεσμιών και επάρκειας στοιχείων κατά την υποβολή των απαιτήσεων σε σχέση με τους όρους της Σύμβασης.

(4) Να αξιολογηθούν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- Η τάση του Ανάδοχου να υποβάλει διογκωμένες απαιτήσεις σε σχέση με τα τελικά ποσά που του πληρώθηκαν για συμβόλαια που εκτελέστηκαν από τον Ανάδοχο την τελευταία δεκαετία για τη συγκεκριμένη Υπηρεσία.
- Η τήρηση των προθεσμιών και η επάρκεια των στοιχείων κατά την υποβολή των απαιτήσεων σε σχέση με τους όρους της Σύμβασης.

Γ. ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΟ ΜΝΗΜΟΝΙΟ

Κριτήρια	Αξιολόγηση
Συνολική βαθμολογία ≥ 28 και μόνο ένα κριτήριο επιτρέπεται να έχει βαθμολογία ίση με 3.	Πολύ ικανοποιητική
Συνολική βαθμολογία ≥ 21 και όλα τα κριτήρια να έχουν βαθμολογία μεγαλύτερη ή ίση με 3.	Αρκετά ικανοποιητική
Συνολική βαθμολογία ≥ 17 , με κανένα κριτήριο κάτω του 2 και με βαθμολογία στα κριτήρια α, β, γ και δ ≥ 3	Ικανοποιητική
Συνολική βαθμολογία ≤ 14 , ή βαθμολογία σε ένα από τα κριτήρια α, β, γ και δ, < 3	Μη ικανοποιητική

Δ. ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Με βάση τα πιο πάνω, η Επιτροπή Αξιολόγησης κρίνει την απόδοση του Ανάδοχου ως:

Πολύ ικανοποιητική

Αρκετά ικανοποιητική

Ικανοποιητική

Μη ικανοποιητική

Ε. ΜΕΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1.

Υπογραφή:

2.

Υπογραφή:

3.

Υπογραφή:

Ημερομηνία:

ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΑΝΑΔΟΧΟΥ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

A. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΟΥ

1. Υπουργείο/Υπηρεσία/Τμήμα:
.....
2. Μελέτη:
.....
3. Σύντομη περιγραφή μελέτης:
.....
.....
.....
.....
4. Αριθμός Σύμβασης:
.....
5. Ημερομηνία υπογραφής:
.....
6. Ανάδοχος Σύμβασης Υπηρεσιών:
.....
7. Αξία Σύμβασης:
.....
8. Ημερομηνία έναρξης:
.....
9. Συμβατική ημερομηνία συμπλήρωσης:
.....
10. Δικαιολογημένη χρονική παράταση:
.....
11. Αδικαιολόγητη καθυστέρηση:
.....
12. Ημερομηνία προσωρινής παραλαβής:
.....
13. Ημερομηνία τελικής παραλαβής:
.....

B. ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΑΝΑΔΟΧΟΥ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΕ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

- (α) Ποιότητα και επάρκεια μελέτης με βάση τους όρους εντολής της Σύμβασης¹

.....

 Βαθμολογία με βάση το 5 (μέγιστη βαθμολογία):

- (β) Ανταπόκριση/συμμόρφωση του Ανάδοχου Σύμβασης Υπηρεσιών στις γραπτές οδηγίες του Υπεύθυνου Συντονιστή

.....

 Βαθμολογία με βάση το 5 (μέγιστη βαθμολογία):

- (γ) Έγκαιρη συμπλήρωση της Σύμβασης²

.....

 Να σημειωθεί η αδικαιολόγητη καθυστέρηση και η αρχική διάρκεια της σύμβασης σε μήνες/βδομάδες:

Βαθμολογία με βάση το 5 (μέγιστη βαθμολογία):

- (δ) Υποβολή απαιτήσεων για χρονικές παρατάσεις

.....

 Να σημειωθεί η συνολική απαίτηση για παράταση του χρόνου και η αρχική διάρκεια της σύμβασης σε μήνες/βδομάδες:

Βαθμολογία με βάση το 5 (μέγιστη βαθμολογία):

- (ε) Υποβολή απαιτήσεων για οικονομικές αποζημιώσεις³

.....

 Να σημειωθούν οι συνολικές οικονομικές απαιτήσεις του μελετητή και το προβλεπόμενο τελικό ποσό του συμβολαίου:

Βαθμολογία με βάση το 5 (μέγιστη βαθμολογία):

- (στ) Παρατηρήσεις σχετικά με παραβάσεις από τον Ανάδοχο Σύμβασης Υπηρεσιών άλλων προνοιών της Σύμβασης

.....

Σημειώσεις:

- (1) Να αξιολογηθεί η πληρότητα της μελέτης σύμφωνα με τις συμβατικές υποχρεώσεις του Ανάδοχου Σύμβασης Υπηρεσιών.
- (2) Σε περίπτωση αδικαιολόγητης καθυστέρησης να αναφερθεί σε ποιους από τους ακόλουθους παράγοντες υστέρησε ο Ανάδοχος Σύμβασης Υπηρεσιών:
- Οργάνωση και προγραμματισμός
 - Καταλληλότητα και επάρκεια προσωπικού
 - Καταλληλότητα και επάρκεια γραφειακού εξοπλισμού
 - Συνεργασία και συντονισμός με τις Υπηρεσίες
- (3) Να αξιολογηθούν οι ακόλουθοι παράγοντες:
- Η τήρηση των προθεσμιών και επάρκειας στοιχείων κατά την υποβολή των απαιτήσεων σε σχέση με τους όρους της Σύμβασης.
 - Η τάση του Ανάδοχου να υποβάλει διογκωμένες απαιτήσεις σε σχέση με τα τελικά ποσά που του πληρώθηκαν για συμβόλαια που εκτελέστηκαν από τον Ανάδοχο την τελευταία δεκαετία για τη συγκεκριμένη Υπηρεσία.

Γ. ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΟ ΜΝΗΜΟΝΙΟ

Κριτήρια	Αξιολόγηση
Συνολική βαθμολογία ≥ 20 και μόνο ένα κριτήριο επιτρέπεται να έχει βαθμολογία ίση με 3.	Πολύ Ικανοποιητική
Συνολική βαθμολογία ≥ 15 και όλα τα κριτήρια να έχουν βαθμολογία μεγαλύτερη ή ίση με 3.	Αρκετά Ικανοποιητική
Συνολική βαθμολογία ≥ 12 , με κανένα κριτήριο κάτω του 2 και με βαθμολογία στα κριτήρια α , β και $\gamma \geq 3$	Ικανοποιητική
Συνολική βαθμολογία ≤ 10 , ή βαθμολογία σε ένα από τα κριτήρια α , β και $\gamma < 3$	Μη Ικανοποιητική

Δ. ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Με βάση τα πιο πάνω, η Επιτροπή Αξιολόγησης κρίνει την απόδοση του Ανάδοχου Σύμβασης Υπηρεσιών ως:

Πολύ ικανοποιητική

Αρκετά ικανοποιητική

Ικανοποιητική

Μη Ικανοποιητική

Ε. ΜΕΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1.

Υπογραφή:

2.

Υπογραφή:

3.

Υπογραφή:

Ημερομηνία:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Δίδεται το ακόλουθο παράδειγμα υπολογισμού της ποινικής ρήτρας για καθυστερήσεις στη συμπλήρωση ενός έργου με αξία σύμβασης (σύμφωνα με την εκτίμηση, εξαιρουμένων των απροβλέπτων) ίση με £2.000.000 και περίοδο εκτέλεσης 500 ημερολογιακές ημέρες.

(α) Έξοδα επίβλεψης/διαχείρισης Συμβολαίου

α.1 Επιστημονικό Προσωπικό

- Συντονιστής (£75/ημέρα x 30% απασχόληση)	£23	
- Πολιτικός Μηχανικός (£60/ημέρα x 15% απασχόληση) (1 άτομο)	£9	
- Επιμετρητής Ποσοτήτων (£60/ημέρα x 20% απασχόληση) (1 άτομο)	£12	
- Ηλεκτρολόγος Μηχανικός £60/ημέρα x 20% απασχόληση (1 άτομο)	£12	
- Μηχανολόγος Μηχανικός (£60/ημέρα x 20% απασχόληση) (1 άτομο)	£12	£68

α.2 Τεχνικό Προσωπικό

- Επιθεωρητής Εργοταξίου (£40/ημέρα) (1 άτομο)	£40	
- Η.Η.Υ. (Ηλεκτρολόγος-Μηχανολόγος) (£40/ημέρα x 20% απασχόληση) 2 x £8 (2 άτομα)	£16	
- Κλάδος Επιμέτρησης (£40/ημέρα x 30% απασχόληση) (1 άτομο)	£12	
- Διεύθυνση Ελέγχου (£40/ημέρα x 10% απασχόληση) (1 άτομο)	£4	£72

	Από μεταφορά	£140
α.3	<u>Μεταφορικά</u> 100 χιλ./ημέρα (μέσος όρος) για όλο το προσωπικό 100 χιλ. x 16 σεντ/χιλ. =	<u>£16</u>
	Σύνολο παρ. α.1, α.2, α.3	£156
α.4	<u>Γενικά Έξοδα Δημοσίου</u> 25% επί του Συνόλου των παρ. α.1, α.2 και α.3	£39
	Σύνολο εξόδων επίβλεψης/διαχείρισης	<u>£195</u>

(β) Απώλεια οικονομικού οφέλους (απόδοσης) από το έργο

Υπολογίζεται το οικονομικό όφελος που η αναθέτουσα αρχή αναμένει να αποκομίσει από το έργο.

Όπου υπάρχει μελέτη σκοπιμότητας του έργου λαμβάνεται υπόψη ο Εσωτερικός Συντελεστής Απόδοσης του έργου που προκύπτει από τη σχετική μελέτη (Internal Rate of Return — IRR).

Εάν για παράδειγμα IRR = 10% τότε το οικονομικό όφελος θα είναι ίσο με

$$\frac{£2.000.000}{365 \text{ ημέρες}} \times 10\% = £548$$

Εναλλακτικά, σε περίπτωση που είναι δύσκολος ο υπολογισμός του οφέλους (απόδοσης) του έργου θα λαμβάνεται υπόψη το κόστος της κεφαλαιουχικής δαπάνης του έργου, για παράδειγμα:

$$\frac{£2.000.000 \times 8\%}{365 \text{ ημέρες}}$$

* όπως το καθοριζόμενο από την Κεντρική Τράπεζα δανειστικό επιτόκιο (Lombard rate).

(γ) Ειδικοί λόγοι

Οποιαδήποτε άλλα ειδικά έξοδα, απώλειες ή δαπάνες θα υποστεί η αναθέτουσα αρχή για το συγκεκριμένο έργο.

π.χ. Στο έργο επιδιόρθωσης της οροφής ενός εργαστηρίου η καθυστέρηση στη συμπλήρωση του έργου αυτού, θα προκαλούσε καθυστέρηση στην εργασία των τεχνικών του Εργαστηρίου και του προσωπικού της υπηρεσίας οι οποίοι εργάζονται σ' αυτό.

10 άτομα x £40/ημέρα x 80% (μειωμένη απόδοση).

£320

Η ζημιάς οι οποίες εκτιμούνται λόγω μη χρήσης του εργαστηρίου ή από καθυστερημένη χρηματοδότηση από ταμεία π.χ. της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή λόγω μείωσης στις εισπράξεις από δικαιώματα/πώληση αγαθών από την παροχή υπηρεσιών μετ' αμοιβής κλπ.

ΠΟΣΟ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΖΗΜΙΑΣ ΕΡΓΟΔΟΤΗ

£1063

3. Έλεγχος λογικότητας ποσού

$$\text{Μέση ημερήσια αξία έργου} = \frac{\text{£2.000.000}}{500} = \text{£4.000}$$

$$\text{Ημερήσια ζημιά εργοδότη (ως ποσοστό επί της ημερήσιας αξίας του έργου)} = \frac{1063}{4000} \times 100 = 26.6\%$$

Επειδή το ποσοστό υπερβαίνει το όριο του 20% ορίζεται ως ποινική ρήτρα το ποσό των $4000 \times 20\% = \text{£800/ημέρα}$

Σε περίπτωση όμως που ο χρόνος εκτέλεσης του έργου ήταν μεγάλης σημασίας θα μπορούσε, μετά από έγκριση του Προϊσταμένου της Ενδιαφερόμενης Υπηρεσίας να οριστεί ως ποινική ρήτρα το ποσό των £1100/ημέρα, δηλ. ποσοστό 27.5% της ημερήσιας αξίας του έργου.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας,
2. Πρόεδρο Επιτροπής Δημόσιας Υπηρεσίας,
3. Πρόεδρο Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας,
4. Γενικό Ελεγκτή,
5. Επίτροπο Νομοθεσίας και Επίτροπο Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού
6. Επίτροπο Διοικήσεως,
7. Πρόεδρο Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού,
8. Αρχιπρωτοκολλητή,
9. Επίτροπο Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα,
10. Έφορο Εσωτερικού Ελέγχου,
11. Έφορο Υπηρεσίας Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών,
12. Πρόεδρο Εφοριακού Συμβουλίου,
13. Πρόεδρο Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών,
14. Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων,
15. Προϊστάμενο Διοίκησης Προεδρίας,
16. Γραμματέα Υπουργικού Συμβουλίου,
17. Συντονιστής Εναρμόνισης,
18. Γενικό Διευθυντή Βουλής των Αντιπροσώπων
19. Γενικό Διευθυντή Γραφείου Προγραμματισμού
20. Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Άμυνας
21. (α) Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Γεωργίας Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος
(β) Διευθυντή Τμήματος Γεωργίας
(γ) Διευθυντή Κτηνιατρικών Υπηρεσιών
(δ) Διευθυντή Τμήματος Δασών
(ε) Διευθυντή Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων
(στ) Διευθυντή Τμήματος Γεωλογικής Επισκόπησης

- (ζ) Διευθυντή Μετεωρολογικής Υπηρεσίας
 - (η) Διευθυντή Τμήματος Αναδασμού
 - (θ) Διευθυντή Υπηρεσίας Μεταλλείων
 - (ι) Διευθυντή Ινστιτούτου Γεωργικών Ερευνών
 - (ια) Διευθυντή Τμήματος Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών
 - (ιβ) Διευθυντή Υπηρεσίας Περιβάλλοντος.
22. (α) Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως
- (β) Αρχηγό Αστυνομία
 - (γ) Προϊστάμενο Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Κύπρου
 - (δ) Διευθυντή Τμήματος Φυλακών
23. (α) Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού
- (β) Έφορος Εταιρειών και Επίσημος Παραλήπτης
24. (α) Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
- (β) Διευθυντή Τμήματος Εργασίας
 - (γ) Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων
 - (δ) Διευθυντή Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας
 - (ε) Διευθυντή Κέντρου Παραγωγικότητας
 - (στ) Διευθυντή Ανώτερου Ξενοδοχειακού Ινστιτούτου Κύπρου
 - (ζ) Διευθυντή Ανώτερου Τεχνολογικού Ινστιτούτου
 - (η) Διευθυντή Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας
 - (θ) Διευθυντή Υπηρεσίας Εργασιακών Σχέσεων
25. (α) Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εσωτερικών
- (β) Έπαρχο Λευκωσίας
 - (γ) Έπαρχο Λεμεσού
 - (δ) Έπαρχο Λάρνακας
 - (ε) Έπαρχο Αμμοχώστου
 - (στ) Έπαρχο Πάφου
 - (ζ) Διευθυντή Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως
 - (η) Διευθυντή Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μεταναστεύσεως

- (θ) Διευθυντή Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας
 - (ι) Διευθυντή Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών
 - (ια) Διοικητή Πολιτικής Άμυνας
 - (ιβ) Προϊστάμενο Υπηρεσίας Ασύλου
 - (ιγ) Διευθυντή Υπηρεσίας Μέριμνας και Αποκαταστάσεως Εκτοπισθέντων
26. Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εξωτερικών
27. (α) Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Οικονομικών
- (β) Διευθυντή Τελωνείων
 - (γ) Διευθυντή Τμήματος Εσωτερικών Προσόδων
 - (δ) Διευθυντή Στατιστικής Υπηρεσίας
 - (ε) Διευθυντή Τμήματος Κρατικών Αγορών και Προμηθειών
 - (στ) Διευθυντή Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού
 - (ζ) Διευθυντή Τυπογραφείου
 - (η) Διευθυντή Τμήματος Υπηρεσιών Πληροφορικής
28. Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού
29. (α) Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων
- (β) Διευθυντή Τμήματος Δημοσίων Έργων
 - (γ) Διευθυντή Τμήματος Αρχαιοτήτων
 - (δ) Διευθυντή Τμήματος Πολιτικής Αεροπορίας
 - (ε) Διευθυντή Τμήματος Εμπορικής Ναυτιλίας
 - (στ) Διευθυντή Τμήματος Ταχυδρομικών Υπηρεσιών
 - (ζ) Διευθυντή Τμήματος Οδικών Μεταφορών
 - (η) Διευθυντή Τμήματος Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών
 - (θ) Διευθυντή Τμήματος Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών
30. (α) Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Υγείας
- (β) Διευθυντή Φαρμακευτικών Υπηρεσιών
 - (γ) Διευθυντή Γενικού Χημείου
 - (δ) Διευθυντή Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας
 - (ε) Διευθυντή Οδοντιατρικών Υπηρεσιών
 - (στ) Διευθυντή Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. Γενικό Διευθυντή Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου
2. Γενικό Διευθυντή Αρχής Λιμένων Κύπρου
3. Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς
4. Διευθυντή Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Λευκωσίας
5. Διευθυντή Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Λεμεσού
6. Διευθυντή Συμβουλίου Υδατοπρομήθειας Λάρνακας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. Αναθεωρητική Αρχή Αδειών
2. Αναπτυξιακή Εταιρεία Επαρχίας Λεμεσού Λτδ
3. Αναπτυξιακή Εταιρεία Λάρνακας
4. Αναπτυξιακή Εταιρεία Πάφου 'Αφροδίτη'
5. Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου
6. Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου
7. Αρχή Αδειών
8. Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου
9. Αρχή Κρατικών Εκθέσεων Κύπρου
10. Αρχή Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου
11. Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για:
 - Κεντρικό Ταμείο Αδειών
 - Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων
 - Ταμείο Πλεονάζοντος Προσωπικού
 - Ταμείο για την Προστασία των δικαιωμάτων Εργοδοτούμενων σε περίπτωση Αφερεγγυότητας του εργοδότη
12. Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για: Σχολικές Εφορείες
13. Ειδικό Ταμείο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εξοικονόμησης Ενέργειας
14. Ειδικό Ταμείο Διατήρησης
15. Ειδικό Ταμείο Παραχώρησης Επιδόματος Διακίνησης σε Αναπήρους
16. Ελεγκτική Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών
17. Ένωση Δήμων
18. Ένωση Κοινοτήτων
19. Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς Κύπρου
20. Επίτροπος Ρυθμίσεως Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και Ταχυδρομείων

21. Εταιρεία Αναπτύξεως Τυλληρίας Λτδ
22. Εταιρεία Ανάπτυξης Μαραθάσας
23. Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Κύπρου
24. Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου
25. Ίδρυμα Ενέργειας Κύπρου
26. Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου
27. Ίδρυμα Πολιτισμού Κύπρου
28. Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας
29. Ίδρυμα Χρίστου Στέλιου Ιωάννου
30. Ινστιτούτο Γενετικής και Νευρολογίας
31. Καραϊσκάκειο Ίδρυμα
32. Κεντρικός Φορέας Ισότιμης Κατανομής Βαρών
33. Κυπριακόν Πρακτορείον Ειδήσεων
34. Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών
35. Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού
36. Κυπριακός Οργανισμός Αναπτύξεως Γης
37. Κυπριακός Οργανισμός Διαχείρισης Αποθεμάτων Πετρελαιοειδών
38. Κυπριακός Οργανισμός Προώθησης Ποιότητας
39. Κυπριακός Οργανισμός Σήμανσης Αντικειμένων από Πολύτιμα Μέταλλα
40. Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού
41. Ογκολογικό Κέντρο της Τράπεζας Κύπρου
42. Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας
43. Οργανισμός Γεωργικής Ασφάλισης
44. Οργανισμός Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας
45. Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου
46. Οργανισμός Χρηματοδοτήσεως Στέγης
47. Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού
48. Πανεπιστήμιο Κύπρου
49. Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου
50. Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας Κύπρου
51. Συμβούλιο Αποχετεύσεων Αγίας Νάπας

52. Συμβούλιο Αμπελοοινικών Προϊόντων
53. Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λάρνακας
54. Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λεμεσού
55. Συμβούλιο Αποχετεύσεων Λευκωσίας
56. Συμβούλιο Αποχετεύσεων Παραλιμνίου
57. Συμβούλιο Αποχετεύσεων Πάφου
58. Συμβούλιο Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων
59. Συμβούλιο Ελαιοκομικών Προϊόντων
60. Σφαγείο Αγίων Τριμιθιάς
61. Σφαγείο Κοφίνου
62. Σφαγείο Πόλεως Χρυσοχούς
63. Ταμείο Ανακουφίσεως Παθόντων
64. Ταμείο για την Ανέγερση Κυπριακού Μουσείου
65. Ταμείο για το Σύνδρομο Επίκτητης Ανοσοποιητικής Ανεπάρκειας
66. Ταμείο Δημοσίων Δανείων (Δανειστικοί Επίτροποι)
67. Ταμείο Επιτροπής Βοήθειας Παιδιών της Κύπρου
68. Ταμείο Ευημερίας Εθνοφρουρού
69. Ταμείο Θήρας
70. Ταμείο Κλινικών Εργαστηρίων
71. Ταμείο Λαχείου Προνοίας
72. Ταμείο Προνοίας Τακτικού Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού
73. Ταμείο Συντάξεων Δικηγόρων
74. Ταμείο Τουρκοκυπριακών Περιουσιών
75. Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου
76. Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου